

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

14. července 2022 *

„Kasační opravný prostředek – Veřejná služba – Důchod – Služební řád úředníků Evropské unie – Článek 20 přílohy VIII – Přiznání pozůstalostního důchodu – Pozůstalá manželka po bývalém úředníkovi pobírajícím starobní důchod – Manželství uzavřené po ukončení služby tohoto úředníka – Podmínka minimální doby pěti let trvání manželství ke dni úmrtí úředníka – Článek 18 přílohy VIII – Manželství uzavřené před ukončením služby úředníka – Podmínka minimální doby trvání manželství pouze jeden rok – Námitka protiprávnosti článku 20 přílohy VIII – Listina základních práv Evropské unie – Článek 20 – Zásada rovného zacházení – Článek 21 odst. 1 – Zásada zákazu diskriminace na základě věku – Článek 52 odst. 1 – Absence svévolného nebo zjevně nepřiměřeného rozlišování s ohledem na cíl sledovaný unijním normotvůrcem“

Ve spojených věcech C-116/21 P až C-118/21 P, C-138/21 P a C-139/21 P,

jejichž předmětem je pět kasačních opravných prostředků na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaných dne 25. února 2021, pokud jde o věci C-116/21 P až C-118/21 P, a dne 26. února 2021, pokud jde o věci C-138/21 P a C-139/21 P,

Evropská komise, zastoupená G. Gattinarou, B. Monginem a B. Schimou, jako zmocněnci,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

příčemž dalšími účastníky řízení jsou:

VW, zastoupená N. de Montigny, avocate,

žalobkyně v řízení v prvním stupni,

Evropský parlament, zastoupený D. Boytha, J. Steelem a J. Van Pottelbergem, jako zmocněnci,

Rada Evropské unie, zastoupená M. Alverem, M. Bauerem a R. Meyerem, jako zmocněnci,

vedlejší účastníci řízení v prvním stupni (C-116/21 P),

a

Evropská komise, zastoupená G. Gattinarou, B. Monginem a B. Schimou, jako zmocněnci,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

* Jednací jazyk: francouzština.

příčemž dalšími účastníky řízení jsou:

BT, s bydlištěm v Overijse (Belgie), zastoupená J.-N. Louisem, avocat,

žalobkyně v řízení v prvním stupni,

Evropský parlament, zastoupený D. Boytha, J. Steelem a J. Van Pottelbergem, jako zmocněnci,

Rada Evropské unie, zastoupená M. Alverem a M. Bauerem, jako zmocněnci,

Association internationale des anciens de l'Union européenne (AIACE Internationale), se sídlem v Bruselu (Belgie), zastoupená N. Maesem, advocaat, a J. Van Rossumem, avocat,

vedlejší účastníci řízení v prvním stupni (C-117/21 P),

a

Evropská komise, zastoupená G. Gattinarou, B. Monginem a B. Schimou, jako zmocněnci,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

příčemž dalšími účastníky řízení jsou:

RN, s bydlištěm v [důvěrný údaj] (Francie), zastoupená F. Moysem, avocat,

žalobkyně v řízení v prvním stupni,

Evropský parlament, zastoupený D. Boytha, J. Steelem a J. Van Pottelbergem, jako zmocněnci,

vedlejší účastník řízení v prvním stupni (C-118/21 P),

a

Rada Evropské unie, zastoupená M. Alverem a M. Bauerem, jako zmocněnci,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

příčemž dalšími účastníky řízení jsou:

BT, s bydlištěm v Overijse, zastoupená J.-N. Louisem, avocat,

žalobkyně v řízení v prvním stupni,

Evropská komise, zastoupená G. Gattinarou, B. Monginem a B. Schimou, jako zmocněnci,

Evropský parlament, zastoupený D. Boytha, J. Steelem a J. Van Pottelbergem, jako zmocněnci,

Association internationale des anciens de l'Union européenne (AIACE Internationale), se sídlem v Bruselu, zastoupená N. Maesem, advocaat, a J. Van Rossumem, avocat,

vedlejší účastníci řízení v prvním stupni (C-138/21 P),

a

Rada Evropské unie, zastoupená M. Alverem a M. Bauerem, jako zmocněnci,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

přičemž dalšími účastníky řízení jsou:

VW, zastoupená N. de Montigny, avocate,

žalobkyně v řízení v prvním stupni,

Evropská komise, zastoupená G. Gattinarou, B. Monginem a B. Schimou, jako zmocněnci,

žalovaná v řízení v prvním stupni,

Evropský parlament, zastoupený D. Boytha, J. Steelem a J. Van Pottelbergem, jako zmocněnci,

vedlejší účastník řízení v prvním stupni (C-139/21 P),

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení K. Jürimäe, předsedkyně senátu, N. Jääskinen, M. Safjan (zpravodaj), N. Piçarra a M. Gavalec, soudci,

generální advokát: A. Rantos,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Evropská komise a Rada Evropské unie navrhují prostřednictvím svých kasačních opravných prostředků zrušení rozsudků Tribunálu Evropské unie ze dne 16. prosince 2020, VW v. Komise (T-243/18, nezveřejněný, EU:T:2020:619, dále jen „první napadený rozsudek“), a ze dne 16. prosince 2020, BT v. Komise (T-315/19, nezveřejněný, EU:T:2020:622, dále jen „druhý napadený rozsudek“), přičemž Komise mimoto navrhuje zrušení rozsudku Tribunálu ze dne 16. prosince 2020, RN v. Komise (T-442/17 RENV, EU:T:2020:618, dále jen „třetí napadený rozsudek“) (dále jen společně „napadené rozsudky“). Tribunál těmito rozsudky vyhověl žalobám, jež podaly VW, BT a RN, a zrušil jimi rozhodnutí ze dnů 26. června 2017, 20. července 2018 a 24. září 2014 (dále jen „sporná rozhodnutí“), jimiž Komise zamítla žádosti výše uvedených osob o přiznání pozůstalostního důchodu na základě článku 20 přílohy VIII služebního řádu úředníků

Evropské unie, stanoveného nařízením Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 ze dne 29. února 1968, kterým se stanoví služební řád úředníků a pracovní řád ostatních zaměstnanců Evropských společenství a kterým se zavádějí zvláštní opatření dočasně použitelná na úředníky Komise (Úř. věst. 1968, L 56, s. 1; Zvl. vyd. 01/02, s. 5), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 1023/2013 ze dne 22. října 2013 (Úř. věst. 2013, L 287, s. 15) (dále jen „služební řád“).

Právní rámec

2 Článek 1d služebního řádu stanoví:

„1. Při používání tohoto služebního řádu se zakazuje jakákoli diskriminace na základě pohlaví, rasy, barvy pleti, etnického nebo sociálního původu, genetických znaků, jazyka, náboženského vyznání nebo víry, politického nebo jiného názoru, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, původu, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace.

Pro účely tohoto služebního řádu se jiný než manželský svazek považuje za manželství za předpokladu, že jsou splněny všechny podmínky uvedené v čl. 1 odst. 2 písm. c) přílohy VII.

2. Za účelem zajištění úplné rovnosti mezi muži a ženami v pracovním životě, které musí být, jakožto rozhodující činitel, zohledněny při provádění všech hledisek tohoto služebního řádu, nebrání zásada rovného zacházení orgánu zachovat nebo zavést opatření poskytující zvláštní výhody pro usnadnění profesní činnosti méně zastoupeného pohlaví nebo pro předcházení či vyrovnávání nevýhod v profesní kariéře.

[...]

5. Pokud osoby podléhající tomuto služebnímu řádu, které se domnívají, že byly poškozeny, protože v jejich případě nebyla uplatněna výše stanovená zásada rovného zacházení, uvedou skutečnosti, z nichž lze dovodit, že došlo k přímé či nepřímé diskriminaci, je povinností orgánu prokázat, že k žádnému porušení zásady rovného zacházení nedošlo. Toto ustanovení se nepoužívá v disciplinárních řízeních.

6. Při zachování zásady zákazu diskriminace a zásady proporcionality musí být každé omezení těchto zásad odůvodněno objektivními a přijatelnými důvody a zaměřeno na dosažení oprávněných cílů obecného zájmu v rámci personální politiky. Uvedenými cíli lze ospravedlnit zvláště zavedení povinné věkové hranice pro odchod do důchodu a minimální věkové hranice pro čerpání důchodu.“

3 Článek 35 služebního řádu stanoví:

„Úředníkům se přiděluje jedno z následujících správních postavení:

- a) činná služba;
- b) dočasné přidělení;
- c) pracovní volno z osobních důvodů;

- d) dočasná výslužba;
- e) volno z důvodu vojenské služby;
- f) rodičovská dovolená nebo pracovní volno z rodinných důvodů;
- g) volno ze služebních důvodů.“

4 Článek 47 služebního řádu stanoví:

„Služební poměr končí:

- a) odstoupením;
- b) nuceným odstoupením;
- c) propuštěním ze služebních důvodů;
- d) propuštěním pro nezpůsobilost;
- e) odvoláním z funkce;
- f) odchodem do důchodu; nebo
- g) úmrtím.“

5 Článek 52 služebního řádu stanoví:

„Aniž jsou dotčena ustanovení článku 50, odchází úředník do důchodu:

- a) buď automaticky v poslední den měsíce, ve kterém dosáhne věku 66 let, nebo
- b) na vlastní žádost v poslední den měsíce, ve kterém žádost podal, pokud dosáhl důchodového věku, nebo je ve věku mezi 58 lety a důchodovým věkem a splňuje podmínky bezodkladné výplaty důchodu podle článku 9 přílohy VIII. Obdobně se použije čl. 48 druhý pododstavec druhá věta.

Úředník však může na vlastní žádost v případě, který považuje orgán oprávněný ke jmenování za odůvodněný služebním zájmem, vykonávat práci až do věku 67 let, nebo výjimečně až do věku 70 let, přičemž automaticky odejde do důchodu k poslednímu dni v měsíci, v němž dosáhne tohoto věku.

[...]“

6 Podle článku 76 služebního řádu:

„Dary, půjčky nebo zálohy mohou být poskytovány úředníkům, bývalým úředníkům, nebo pokud úředník zemřel, osobám jím oprávněným, které se nacházejí v obzvláště obtížném postavení v důsledku závažného nebo vleklého onemocnění, zdravotního postižení nebo z důvodů rodinných okolností.“

7 Článek 17 přílohy VIII služebního řádu zní následovně:

„Pokud úředník v jednom ze správních postavení uvedených v článku 35 služebního řádu zemře, má pozůstalý manžel/pozůstalá manželka nárok, pokud manželství trvalo alespoň jeden rok v době jeho úmrtí a s výhradou ustanovení čl. 1 odst. 1 a článku 22, na pozůstalostní důchod ve výši 60 % starobního důchodu, který by byl úředníkovi vyplácen, bez ohledu na délku jeho služby a věk, kdyby o takový důchod požádal ke dni jeho úmrtí.

K podmínce délky trvání manželství uvedené v prvním pododstavci se nepřihlíží, pokud má úředník z tohoto nebo z dřívějších manželství jedno nebo více dětí za předpokladu, že se pozůstalý manžel/pozůstalá manželka o tyto děti stará nebo staral/starala, nebo pokud úmrtí bylo způsobeno postižením vzniklým nebo nemocí získanou v souvislosti s plněním služebních povinností nebo bylo důsledkem nehody.“

8 Článek 18 přílohy VIII služebního řádu stanoví:

„Pokud bývalý úředník pobíral starobní důchod, má pozůstalý manžel/pozůstalá manželka, pokud bylo manželství uzavřeno ještě před skončením služebního poměru úředníka v orgánu a pokud trvalo nejméně jeden rok, a s výhradou ustanovení článku 22, nárok na pozůstalostní důchod ve výši 60 % starobního důchodu, který úředník pobíral ke dni svého úmrtí. Minimální pozůstalostní důchod činí 35 % posledního základního platu; výše pozůstalostního důchodu však v žádném případě nesmí být vyšší než starobní důchod, který manžel/manželka pobíral/pobírala v době úmrtí.

Podmínka délky trvání manželství neplatí, pokud má úředník z manželství uzavřeného před skončením služebního poměru jedno nebo více dětí, za předpokladu, že se pozůstalý manžel/pozůstalá manželka o tyto děti stará nebo staral/starala.“

9 Článek 19 přílohy VIII služebního řádu stanoví:

„Pokud bývalý úředník pobíral příspěvek v invaliditě, má pozůstalý manžel/pozůstalá manželka za předpokladu, že manželství trvalo v době, kdy úředníkovi vznikl nárok na pobírání příspěvku v invaliditě, s výhradou ustanovení článku 22 této přílohy, nárok na pozůstalostní důchod ve výši 60 % příspěvku v invaliditě, který bývalý úředník pobíral ke dni svého úmrtí.

Minimální pozůstalostní důchod činí 35 % konečného základního platu; výše pozůstalostního důchodu však nesmí v žádném případě překročit částku příspěvku v invaliditě, kterou bývalý úředník pobíral v době úmrtí.“

10 Článek 20 přílohy VIII služebního řádu stanoví:

„Pro účely článků 17a, 18, 18a a 19 se k podmínce délky trvání manželství nepřihlíží, pokud manželství, i když bylo uzavřené po skončení služebního poměru úředníka, trvalo nejméně pět let.“

11 Podle článku 27 přílohy VIII služebního řádu:

„Rozvedený manžel/rozvedená manželka úředníka nebo bývalého úředníka má nárok na pozůstalostní důchod stanovený v této kapitole, pokud může ke dni úmrtí bývalého manžela/bývalé manželky prokázat nárok na pobírání výživného na svůj účet, které vyplývá z rozhodnutí soudu nebo z úředně registrovaného a vykonaného vyrovnání mezi bývalými manžely.

Pozůstalostní důchod však nesmí převyšovat částku výživného vyplácenou v době úmrtí bývalého manžela/bývalé manželky, která byla upravena v souladu s postupem stanoveným v článku 82 služebního řádu.

Nárok rozvedeného manžela/rozvedené manželky zaniká, pokud před úmrtím bývalé manželky/bývalého manžela uzavře nové manželství. Článek 26 se použije, uzavře-li nové manželství po úmrtí bývalé manželky/bývalého manžela.“

Skutečnosti předcházející sporům a sporná rozhodnutí

- 12 VW, BT a RN uzavřely manželství, případně nové manželství, s unijními úředníky, kteří ke dni uzavření manželství nebo nového manželství již nebyli ve službě v unijním orgánu. Všichni tři bývalí úředníci zemřeli před uplynutím pěti let od data uzavření manželství.
- 13 Každá z těchto tří žen podala jakožto pozůstalá manželka po bývalém unijním úředníku žádost o přiznání pozůstalostního důchodu na základě kapitoly 4 přílohy VIII služebního řádu.
- 14 Úřad pro správu a vyplácení individuálních nároků (PMO) zamítl spornými rozhodnutími jednotlivé žádosti, jež podaly VW, BT a RN, s odůvodněním, že nesplňují podmínky, jež stanoví článek 20 přílohy VIII služebního řádu pro vznik nároku na pozůstalostní důchod, neboť jejich manželství se zemřelými úředníky, uzavřená po ukončení služby daného úředníka, trvala méně než pět let.
- 15 Příslušné stížnosti, jež proti těmto rozhodnutím podaly VW, BT a RN, byly zamítnuty.

Řízení v prvním stupni a napadené rozsudky

- 16 Návrhy došlými soudní kanceláři Tribunálu ve dnech 20. dubna 2018 a 22. května 2019, jakož i návrhem došlým kanceláři Soudu pro veřejnou službu dne 17. července 2015 podaly VW, BT a RN žaloby znějící na zrušení sporných rozhodnutí, jež se jich týkala.
- 17 Evropskému parlamentu bylo povoleno vedlejší účastenství na podporu návrhových žádání Komise ve všech třech věcech. Radě bylo povoleno vedlejší účastenství na podporu návrhových žádání Komise ve věcech týkajících se VW a BT, zatímco Association internationale des anciens de l'Union européenne (AIACE Internationale) bylo povoleno vedlejší účastenství na podporu návrhových žádání BT ve věci týkající se posledně jmenované.
- 18 Ve věci týkající se RN Soud pro veřejnou službu vyhověl rozsudkem ze dne 20. července 2016, RN v. Komise (F-104/15, EU:F:2016:163), prvnímu žalobnímu důvodu a zrušil rozhodnutí ze dne 24. září 2014. Komise napadla uvedený rozsudek kasačním opravným prostředkem, kterému vyhověl Tribunál rozsudkem ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520). Tribunál v uvedeném rozsudku zrušil výše zmíněný rozsudek ze dne 20. července 2016, RN v. Komise (F-104/15, EU:F:2016:163), a jelikož měl za to, že stav řízení nedovoluje ve věci rozhodnout, vrátil věc jinému senátu Tribunálu, než který rozhodoval o kasačním opravném prostředku.
- 19 Rozhodnutími ze dne 6. května 2019 a ze dne 11. března 2019 Tribunál nařídil přerušování řízení ve věcech týkajících se VW a RN až do vydání rozhodnutí Soudního dvora, jímž mělo být ukončeno řízení ve věci HK v. Komise, C-460/18 P.
- 20 Dne 19. prosince 2019 Soudní dvůr vydal rozsudek HK v. Komise (C-460/18 P, EU:C:2019:1119).

- 21 Ve všech třech věcech, v nichž byly vydány napadené rozsudky, Tribunál vyzval prostřednictvím dopisů ze dne 23. prosince 2019 účastníky řízení, aby předložili vyjádření k důsledkům vyplývajícím z uvedeného rozsudku Soudního dvora.
- 22 Dne 16. prosince 2020 zrušil Tribunál napadenými rozsudky jednotlivá sporná rozhodnutí, přičemž vyhověl žalobním důvodům VW, BT a RN, jež vycházejí v podstatě z protiprávnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu z hlediska zásady rovného zacházení, jakož i ve věcech týkajících se VW a RN z hlediska zásady proporcionality a ve věcech týkajících se BT a RN z hlediska zásady zákazu diskriminace na základě věku.
- 23 Úvahy obsažené v napadených rozsudcích se do značné míry shodují, až na úvahy, k nimž Tribunál dospěl v bodech 41 až 46 třetího napadeného rozsudku. V něm měl Tribunál, rozhodující o rozsahu sporu poté, co mu byla daná věc vrácena, za to, že v rozsudku ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), nebylo rozhodnuto o žalobním důvodu, jež vznesla RN a jež vycházel z porušení zásady rovného zacházení, zásady zákazu diskriminace na základě věku a zásady proporcionality, takže v konečném důsledku měl Tribunál ve třetím napadeném rozsudku rozhodnout o všech žalobních důvodech směřujících ke zrušení, jež vznesla v prvním stupni RN, a to ve světle právních otázek, o nichž Tribunál rozhodl v rozsudku ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520).
- 24 Ve zbývajících částech Tribunál ve všech třech napadených rozsudcích konstatoval, že pro účely přiznání pozůstalostního důchodu je situace uvedená v článku 18 přílohy VIII služebního řádu, tj. situace pozůstalého manžela/pozůstalé manželky po bývalém unijním úředníku v případě, že bylo manželství uzavřeno před ukončením služby úředníka v orgánu, srovnatelná se situací uvedenou v článku 20 této přílohy, tj. situací pozůstalého manžela/pozůstalé manželky po bývalém úředníku v případě, že bylo manželství uzavřeno po tomto ukončení služby. Tribunál dále rozhodl, že existuje rozdílné zacházení ve srovnatelných situacích, a to na základě data uzavření manželství, neboť pozůstalostní důchod je pozůstalému manželovi/pozůstalé manželce přiznán pod podmínkou, že toto manželství trvalo nejméně jeden rok podle článku 18 přílohy VIII služebního řádu a nejméně pět let podle článku 20 této přílohy. Tribunál dodal, že takové rozdílné zacházení znevýhodňuje pozůstalé manžely/pozůstalé manželky po bývalém úředníku, kteří/které uzavřeli/uzavřely manželství po ukončení služby tohoto úředníka, ve srovnání s pozůstalými manžely/pozůstalými manželkami po bývalém unijním úředníku, kteří/které uzavřeli/uzavřely manželství před tímto ukončením služby. Rovněž ve věcech týkajících se BT a RN Tribunál konstatoval rozdílné zacházení ve srovnatelných situacích nepřímo založené na věku bývalého úředníka ke dni uzavření manželství.
- 25 Tribunál nejprve uvedl, že rozdílné zacházení zavedené článkem 20 přílohy VIII služebního řádu je stanoveno „zákonem“ ve smyslu čl. 52 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), a poté ověřil, zda může být zjištěné rozdílné zacházení odůvodněno cílem obecného zájmu a zda je přiměřené sledovanému cíli, a to zvláště ve světle judikatury uvedené v bodě 48 prvního a druhého z napadených rozsudků, jakož i v bodě 70 třetího napadeného rozsudku.
- 26 Pokud jde v tomto ohledu zaprvé o cíl obecného zájmu, jímž je zabránit podvodům, Tribunál sice připustil, že požadavek, aby manželství splňovalo podmínku minimální doby trvání pro vznik nároku na pozůstalostní důchod, umožňuje přesvědčit se o tom, že toto manželství nevychází výlučně z pohnutek nesouvisejících se záměrem společného života, například z takových, jež mají čistě finanční povahu nebo jež souvisí se získáním práva pobytu, přesto však považoval za neodůvodněné mít za to, že by podmínka minimální doby trvání manželství v délce pěti let, kterou stanoví článek 20 přílohy VIII služebního řádu a která odpovídá pětinasobku doby

stanovené v článku 18 přílohy VIII služebního řádu, bez jakékoli výjimky umožňující konstatovat neexistenci podvodu bez ohledu na předložené objektivní důkazy, mohla být nezbytná pro splnění cíle, jímž je boj proti podvodům.

- 27 Co se zadruhé týče cíle obecného zájmu, jímž je ochrana finančních prostředků Unie, Tribunál uznal, že tento cíl může být považován za legitimní, ale že podle judikatury Soudního dvora nemůže sám o sobě odůvodnit odchylku od obecné zásady rovného zacházení. Tribunál proto rozhodl v tom smyslu, že jelikož podmínka minimální doby trvání manželství, která je stanovena v článku 20 přílohy VIII služebního řádu, nemůže být odůvodněna cílem spočívajícím v boji proti podvodům, nemůže být rozdílné zacházení zavedené tímto ustanovením odůvodněno ani pouhou ochranou finančních prostředků Unie.
- 28 Tribunál rozhodl, že článek 20 přílohy VIII služebního řádu je v rozporu se zásadou rovného zacházení, ve věci týkající se VW rovněž se zásadou proporcionality a ve věcech týkajících se BT a RN rovněž se zásadou zákazu diskriminace na základě věku. Jak bylo uvedeno již v bodě 22 tohoto rozsudku, za těchto podmínek Tribunál vyhověl námitkám protiprávnosti, jež vznesly VW, BT a RN, a zrušil všechna sporná rozhodnutí.

Návrhová žádání účastníků řízení a řízení před Soudním dvorem

- 29 Kasačními opravnými prostředky podanými ve věcech C-116/21 P až C-118/21 P Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zrušil všechny napadené rozsudky;
 - zamítl všechny žaloby podané v prvním stupni a
 - uložil VW, BT a RN náhradu nákladů řízení vynaložených v prvním stupni a v řízení o kasačním opravném prostředku a v případě RN rovněž náhradu nákladů vyplývajících z věcí F-104/15 a T-442/17 RENV.
- 30 Kasačními opravnými prostředky podanými ve věcech C-138/21 P a C-139/21 P Rada navrhuje, aby Soudní dvůr:
- vyhověl kasačním opravným prostředkům a zrušil první a druhý z napadených rozsudků;
 - rozhodl ve věci samé a zamítl žaloby podané v prvním stupni jako neopodstatněné a
 - uložil VW a BT náhradu nákladů řízení vynaložených v prvním stupni a v řízení o kasačním opravném prostředku.
- 31 VW ve věcech C-116/21 P a C-139/21 P navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zamítl kasační opravné prostředky, jež podaly Komise a Rada, a
 - uložil Komisi a Radě náhradu nákladů řízení vynaložených v prvním stupni a v řízení o kasačním opravném prostředku.

- 32 BT ve věcech C-117/21 P a C-138/21 P navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zamítl kasační opravné prostředky, jež podaly Komise a Rada, a
 - uložil Komisi a Radě náhradu nákladů řízení.
- 33 RN ve věci C-118/21 P navrhuje, aby Soudní dvůr:
- prohlásil kasační opravný prostředek za nepřipustný;
 - podpůrně prohlásil důvody kasačního opravného prostředku za nepřipustné nebo každopádně za neopodstatněné a zamítl kasační opravný prostředek jako neopodstatněný a
 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení vynaložených v rámci tohoto kasačního opravného prostředku a v případě zrušení třetího napadeného rozsudku náhradu nákladů řízení vynaložených v prvním stupni, včetně nákladů řízení ve věcech F-104/15 a T-442/17 RENV.
- 34 Ve věcech C-116/21 P až C-118/21 P, C-138/21 P a C-139/21 P navrhuje Parlament, který jakožto vedlejší účastník řízení v prvním stupni předložil kasační odpověď podle článku 172 jednacího řádu Soudního dvora, aby Soudní dvůr vyhověl kasačním opravným prostředkům.
- 35 Ve věcech C-117/21 P a C-138/21 P navrhuje AIACE Internationale, která jakožto vedlejší účastnice řízení v prvním stupni předložila kasační odpověď podle článku 172 jednacího řádu Soudního dvora, aby Soudní dvůr:
- zamítl kasační opravné prostředky, jež podaly Komise a Rada, a
 - uložil Komisi a Radě náhradu nákladů řízení.
- 36 Ve věcech C-138/21 P a C-139/21 P navrhuje Komise, která jakožto žalovaná v prvním stupni předložila kasační odpověď podle článku 172 jednacího řádu Soudního dvora, aby Soudní dvůr:
- zrušil první a druhý z napadených rozsudků;
 - zamítl žaloby podané v prvním stupni a
 - uložil VW a BT náhradu nákladů řízení.
- 37 Na základě čl. 54 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora rozhodl předseda Soudního dvora dne 13. dubna 2021 spojit věci C-116/21 P až C-118/21 P, C-138/21 P a C-139/21 P pro účely písemné a ústní části řízení, jakož i pro účely rozsudku.

Ke kasačním opravným prostředkům

- 38 Komise vznáší na podporu svých kasačních opravných prostředků ve věcech C-116/21 P a C-117/21 P tři shodné důvody, z nichž první vychází z nesprávného právního posouzení, pokud jde o kritéria pro posouzení legality voleb provedených unijním normotvůrcem, a z porušení povinnosti uvést odůvodnění, druhý z nesprávného právního posouzení při výkladu zásady zákazu diskriminace a třetí z nesprávného právního posouzení při

výkladu čl. 52 odst. 1 Listiny a z několika porušení povinnosti uvést odůvodnění. Ve věci C-118/21 P Komise vznáší tytéž důvody, jimž předchází další důvod vycházející z nesprávného právního posouzení při vymezení a použití pravomoci soudu, jemuž byla věc vrácena, rozhodnout o žalobních důvodech vznesených v prvním stupni po zrušení napadeného rozsudku.

- 39 Rada vznáší na podporu svých kasačních opravných prostředků tři shodné důvody, z nichž první vychází z nesprávného právního posouzení, pokud jde o existenci rozdílného zacházení, druhý z nesprávného právního posouzení, pokud jde o rozsah soudního přezkumu volby provedené unijním normotvůrcem, jež má provést Tribunál, a třetí z nesprávných právních posouzení, pokud jde o odůvodnění rozdílného zacházení. Ve věci C-138/21 P Rada vznáší navíc čtvrtý důvod, vycházející z nesprávných právních posouzení a z porušení povinnosti uvést odůvodnění, pokud jde o závěry, jež učinil Tribunál ohledně porušení zásady zákazu diskriminace na základě věku.
- 40 VW, BT a RN se navíc dovolávají nepřipustnosti kasačních opravných prostředků podaných ve věcech C-116/21 P až C-118/21 P a v případě BT ve věci C-138/21 P.

K přípustnosti kasačního opravného prostředku ve věci C-116/21 P

- 41 VW tvrdí, že smysl a působnost některých důvodů a argumentů vznesených Komisí není jasný a chybí stručný popis důvodů, což je v rozporu s čl. 168 odst. 1 písm. d) jednacího řádu Soudního dvora.
- 42 Komise zpochybňuje tyto argumenty zejména odkazem na obsah svého kasačního opravného prostředku.
- 43 V tomto ohledu je třeba připomenout, že z čl. 256 odst. 1 druhého pododstavce SFEU, z čl. 58 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie a z čl. 168 odst. 1 písm. d) jednacího řádu Soudního dvora vyplývá, že kasační opravný prostředek musí přesným způsobem uvádět kritizované části rozsudku, jehož zrušení je navrhováno, jakož i právní argumenty, kterými je tento návrh konkrétně podpořen, jinak je kasační opravný prostředek nebo předmětný důvod kasačního opravného prostředku nepřipustný (rozsudek ze dne 25. ledna 2022, Komise v. European Food a další, C-638/19 P, EU:C:2022:50, bod 75 a citovaná judikatura).
- 44 V projednávané věci postačí uvést, že Komise ve všech třech důvodech, jež vznesla na podporu svého kasačního opravného prostředku, uvedla jasné a podrobné argumenty, jimiž vysvětlila, proč jsou body prvního napadeného rozsudku, jež kritizuje, podle jejího názoru stíženy nesprávným právním posouzením či porušením povinnosti uvést odůvodnění.
- 45 Mimoto, přestože VW tvrdí opak, kasační opravný prostředek podaný Komisí obsahuje stručný popis dovolávaných důvodů ve smyslu čl. 168 odst. 1 písm. d) jednacího řádu Soudního dvora.
- 46 Z toho plyne, že kasační opravný prostředek ve věci C-116/21 P je přípustný.

K přípustnosti kasačních opravných prostředků ve věcech C-117/21 P a C-138/21 P

- 47 BT má za to, že kasační opravné prostředky ve věcech C-117/21 P a C-138/21 P jsou nepřipustné v rozsahu, v němž jsou odůvodněny nutností zabránit finančním dopadům na unijní rozpočet plynoucím z konstatování protiprávnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu, které je

uvedeno ve druhém napadeném rozsudku, neboť případná existence takových dopadů je otázka týkající se čistě skutkového stavu, která neodpovídá požadavkům vyplývajícím z článku 58 statutu Soudního dvora Evropské unie.

- 48 Kromě toho se BT domnívá, že jelikož se Komise zavázala vyplácet RN pozůstalostní důchod bez ohledu na to, jaký bude výsledek kasačního opravného prostředku ve věci C-118/21 P, musí tento orgán z důvodů souvisejících s rovným zacházením přijmout tentýž závazek i vůči ní a vůči VW, což vede k tomu, že Komise ani Rada nemají právní zájem na podání kasačního opravného prostředku a všechny kasační opravné prostředky ve spojených věcech jsou tudíž nepřipustné.
- 49 Komise tyto argumenty zpochybňuje a vysvětluje, že závazek, který přijala vůči RN, byl z její strany čistě dobrovolný ve smyslu článku 76 služebního řádu a není možné, aby byl ve jménu zásady rovného zacházení rozšířen na další osoby. Vzhledem k tomu, že takové rozšíření nebylo v případě BT možné, není tedy jiná možnost než zamítnout argument směřující k prokázání nepřipustnosti kasačních opravných prostředků z důvodu neexistence právního zájmu na podání těchto kasačních opravných prostředků.
- 50 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle článku 256 SFEU a článku 58 statutu Soudního dvora Evropské unie je kasační opravný prostředek omezen pouze na právní otázky [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. prosince 2021, *Algebris (UK) a Anchorage Capital Group v. SRB*, C-934/19 P, EU:C:2021:1042, bod 43 a citovaná judikatura].
- 51 V projednávané věci je třeba uvést, že kasační opravné prostředky ve věcech C-117/21 P a C-138/21 P jsou skutečně založeny na čistě právních důvodech, jež nemají za cíl zpochybnit skutková zjištění učiněná Tribunálem, nýbrž pouze kritizovat právní úvahy, které Tribunál uvedl ve druhém napadeném rozsudku. Co se týče skutečnosti, že Komise a Rada upozorňují Soudní dvůr na následky zamítnutí jejich kasačních opravných prostředků, a to Komise v úvodu a Rada následně, je třeba konstatovat, že tato vysvětlení, jež nejsou sama o sobě použita na podporu právní argumentace namířené proti druhému napadenému rozsudku, nemohou zpochybnit přípustnost kasačních opravných prostředků.
- 52 Pokud jde o námitku nepřipustnosti vycházející z neexistence právního zájmu na podání kasačního opravného prostředku, je nutné konstatovat, že tato argumentace je založena na domnělé povinnosti Komise rozšířit na BT nárok na pozůstalostní důchod, který byl, jak vyplývá z vysvětlení poskytnutých Komisí, dobrovolně přiznán RN na základě 76 služebního řádu, avšak taková povinnost nevyplývá ze služebního řádu a obecněji ani z unijního práva, neboť veškerá rozhodnutí o „daru“ ve smyslu tohoto ustanovení služebního řádu jsou přijímána v rámci diskreční pravomoci a musí vždy vycházet z jednotlivého rozhodnutí přijatého s přihlédnutím k okolnostem daného případu.
- 53 Z toho plyne, že kasační opravné prostředky ve věcech C-117/21 P a C-138/21 P jsou přípustné.

K přípustnosti kasačního opravného prostředku ve věci C-118/21 P

- 54 RN se dovolává nepřipustnosti kasačního opravného prostředku ve věci C-118/21 P. Tvrdí, že Komise nemůže podat druhý kasační opravný prostředek v téže věci. Smlouva o FEU ani statut Soudního dvora Evropské unie podle RN neobsahují žádné ustanovení, jež by umožňovalo podat další kasační opravný prostředek v téže věci. RN se v této souvislosti dovolává rovněž pravidla, že „kasační opravný prostředek nelze napadnout kasačním opravným prostředkem“.

- 55 Komise odpovídá, že argumenty RN nemají žádný základ v použitelných procesních ustanoveních.
- 56 V tomto ohledu je třeba připomenout, že jak vyplývá z bodu 18 tohoto rozsudku, Komise podala v souladu s článkem 9 přílohy I statutu Soudního dvora Evropské unie kasační opravný prostředek proti rozsudku Soudu pro veřejnou službu ze dne 20. července 2016, RN v. Komise (F-104/15, EU:F:2016:163). Tribunál vyhověl tomuto kasačnímu opravnému prostředku rozsudkem ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), a po rozpuštění Soudu pro veřejnou službu, k němuž došlo dne 1. září 2016, byla věc vrácena jinému senátu Tribunálu, než který rozhodl o tomto kasačním opravném prostředku. O věci bylo tedy v prvním stupni rozhodnuto podruhé, což vedlo k vydání třetího napadeného rozsudku. Proti poslední jmenovanému rozsudku podala Komise kasační opravný prostředek podle článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie.
- 57 Vzhledem k tomu, že jak rozsudek ze dne 20. července 2016, RN v. Komise (F-104/15, EU:F:2016:163), tak třetí napadený rozsudek, jsou-li posuzovány samostatně, jsou „konečným rozhodnutím“ ve smyslu článku 9 přílohy I statutu Soudního dvora Evropské unie a článku 56 tohoto statutu, znamená to, že RN nesprávně tvrdí, že Komise podala dva kasační opravné prostředky v téže věci.
- 58 Z toho plyne, že kasační opravný prostředek ve věci C-118/21 P je přípustný.

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku ve věci C-118/21 P

Argumenty účastníků řízení

- 59 Komise v rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku tvrdí, že se Tribunál v bodech 41 až 46 třetího napadeného rozsudku dopustil nesprávného právního posouzení při vymezení a použití pravomoci soudu, jemuž byla věc vrácena, rozhodnout o žalobních důvodech vznesených v prvním stupni poté, co byl rozsudek vydaný v prvním stupni zrušen Tribunálem rozhodujícím o kasačním opravném prostředku. Tento důvod se dělí na tři části.
- 60 V rámci první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku Komise tvrdí, že rozsah vrácení věci není ponechán na uvážení soudu, jemuž byla věc vrácena. V tomto ohledu vyplývá zejména z bodu 68 rozsudku ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), že to, co bylo Tribunálu vráceno ve věci, v níž byl vydán třetí napadený rozsudek, bylo jasně omezeno pouze na přezkum třetího žalobního důvodu vzneseného v prvním stupni, který neobsahoval žádný argument vycházející z údajné protiprávnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu. Kromě tohoto třetího žalobního důvodu se tedy Tribunál v třetím napadeném rozsudku nemohl vyjádřit k žádným dalším žalobním důvodům.
- 61 Komise dále tvrdí, že Tribunál vzal v bodě 42 třetího napadeného rozsudku nesprávně v úvahu důvody vznesené na podporu kasačního opravného prostředku, aby určil, zda byly součástí rozsudku vydaného v prvním stupni prohlášeny za neplatné, a mimoto tvrdí, že zrušení rozsudku ze dne 20. července 2016, RN v. Komise (F-104/15, EU:F:2016:163), je založeno na bodech 51 až 57 rozsudku ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), jež se týkají výkladu článku 20 přílohy VIII služebního řádu, přičemž body 58 až 64 uvedeného rozsudku potvrdily úvahy Tribunálu související s těmi částmi žalobních důvodů, jež předložila RN na podporu námítky protiprávnosti tohoto ustanovení služebního řádu.

- 62 Tribunál se tedy podle Komise dopustil nesprávného právního posouzení tím, že měl za to, že rozsah sporu po vrácení zahrnuje i žalobní důvod, který vznesla RN ve své původní žalobě podané k Soudu pro veřejnou službu a který vycházel z porušení zásad rovného zacházení a zákazu diskriminace na základě věku.
- 63 V rámci druhé části prvního důvodu kasačního opravného prostředku má Komise za to, že Tribunál se ve třetím napadeném rozsudku sice implicitně, ale nepochybně vyjádřil k neexistenci diskriminace v situacích, jež upravují články 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu. V tomto ohledu Komise tvrdí, že Tribunál v rozsudku ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), rozhodl, že způsob, jakým Soud pro veřejnou službu vykládal článek 20 přílohy VIII služebního řádu, byl z právního hlediska chybný ve vztahu k argumentu vznesenému RN, který vycházel z rozdílu v délce trvání manželství. Pokud měl Tribunál v této souvislosti za to, že nezohlednění doby trvání manželství před datem ukončení služby úředníka nemůže prokázat protiprávnost tohoto ustanovení, vyjádřil tím implicitně, leč nepochybně svůj názor, že působnost článků 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu je taková, že do ní nemůže spadat část žalobního důvodu, která vychází z protiprávnosti posledně jmenovaného ustanovení z důvodu porušení zásady rovného zacházení, a tudíž není nutné se vyjádřit k otázce přiměřenosti, jak uvedl v bodě 63 uvedeného rozsudku. Nesprávnou analýzou rozsudku ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), uvedenou v bodě 45 třetího napadeného rozsudku, dospěl tudíž Tribunál v bodě 46 třetího napadeného rozsudku k chybnému závěru, že žalobní důvody založené na porušení zásad rovného zacházení, zákazu diskriminace a proporcionality nebyly ve výše uvedeném rozsudku ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), vyřešeny.
- 64 V rámci třetí části prvního důvodu kasačního opravného prostředku Komise tvrdí, že Tribunál tím, že v bodě 112 třetího napadeného rozsudku dospěl k závěru, že je článek 20 přílohy VIII služebního řádu v rozporu mimo jiné se zásadou rovného zacházení, rozhodl tím v rozporu s rozsudkem ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520). Konstatování, jež je uvedeno v bodě 59 tohoto rozsudku v souvislosti s vymezením působnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu, spolu s rozdílným stanovením podmínek přiznání pozůstalostního důchodu v tomto ustanovení a v článku 18 této přílohy nepostačují k tomu, aby byl učiněn závěr, že byla porušena zásada rovného zacházení.
- 65 RN tvrdí primárně, že první důvod kasačního opravného prostředku je nepřipustný, neboť je nepřesně formulován, jelikož Komise zcela logicky nemůže vytýkat Tribunálu, že se dopustil nesprávného právního posouzení, pokud jde současně o vymezení a o pravomoc soudu, jemuž byla věc vrácena. Toto nedostatečné upřesnění se svými následky dotýká právních argumentů, z nichž vychází první důvod.
- 66 Podpůrně RN navrhuje, aby byl první důvod kasačního opravného prostředku zamítnut jakožto nepodstatný.
- 67 Komise ve své replice tvrdí, že první důvod kasačního opravného prostředku je přípustný, neboť se nemůže omezit pouze na to, aby zpochybnil výklad zásad, jež jsou předmětem kasačního opravného prostředku, aniž by přitom zpochybnil i jejich konkrétní použití, a naopak. Ve zbývajících částech zpochybňuje způsob, jakým RN vykládá třetí napadený rozsudek.

Závěry Soudního dvora

– K přípustnosti prvního důvodu kasačního opravného prostředku

- 68 Přestože RN tvrdí opak, je třeba konstatovat, že ve světle judikatury připomenuté v bodě 43 tohoto rozsudku se formulace prvního důvodu kasačního opravného prostředku předloženého Komisí nejeví jako nepřesná ani jako nelogická. V rámci tohoto prvního důvodu totiž Komise jasně formulovanými slovy vytýká Tribunálu, že se dopustil nesprávného právního posouzení, pokud jde současně o vymezení i použití pravomoci soudu, jemuž byla věc vrácena, rozhodnout o žalobních důvodech vznesených v prvním stupni po zrušení napadeného rozsudku, a na podporu tohoto důvodu vznáší tři části, jež jsou rovněž formulovány naprosto přesně a jasně.
- 69 Pakliže RN kritizuje názor Komise, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení „současně“ ve vymezení a v použití pravomoci soudu, jemuž byla věc vrácena, což prý není možné, postačí konstatovat, že Komise ve svém kasačním opravném prostředku v podstatě uvádí, že Tribunál ve třetím napadeném rozsudku nevymezil správně předmět a rozsah sporu ve věci, která mu byla vrácena, a sice proto, že nesprávným způsobem použil rozsudek ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), jakož i judikaturu týkající se vymezení předmětu a rozsahu sporu po vrácení věci.
- 70 Je tedy třeba učinit závěr, že první důvod kasačního opravného prostředku vznesený Komisí ve věci C-118/21 P je přípustný.

– K opodstatněnosti prvního důvodu kasačního opravného prostředku

- 71 Zaprvé je třeba zamítnout výtku Komise vycházející z nesprávného právního posouzení, jehož se měl Tribunál dopustit v bodě 42 třetího napadeného rozsudku. Komise totiž podala nesprávný výklad tohoto bodu, jelikož měla za to, že Tribunál vymezil předmět a rozsah sporu po vrácení věci na základě důvodů, jež vznesla Komise ve svém kasačním opravném prostředku ve věci T-695/16 P. V bodě 42 první větě třetího napadeného rozsudku totiž Tribunál připomíná, že rozsudkem ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), byl zrušen rozsudek ze dne 20. července 2016, RN v. Komise (F-104/15, EU:F:2016:163), poté, co bylo částečně vyhověno dvěma důvodům vzneseným Komisí. Za těchto podmínek a jak uvádí RN, s ohledem na úplné zrušení rozsudku Soudu pro veřejnou službu měl soud, jemuž byla věc vrácena, znovu rozhodnout o celé žalobě podané v prvním stupni.
- 72 Tribunál z toho tudíž v bodě 43 třetího napadeného rozsudku správně vyvodil, že mu přísluší, aby ve světle právních otázek, které byly projednány v rozsudku ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520) a kterými je Tribunál v řízení po vrácení věci vázán, znovu rozhodl o všech žalobních důvodech směřujících ke zrušení, které vznesla RN před Soudem pro veřejnou službu. K tomuto závěru mohl Tribunál dospět jedině na základě judikatury připomenuté v bodě 41 třetího napadeného rozsudku, kterou Komise nezpochybnila, jakož i na základě konstatování učiněného v bodě 42 první větě tohoto rozsudku v souvislosti s úplným zrušením rozsudku ze dne 20. července 2016, RN v. Komise (F-104/15, EU:F:2016:163). Pokud jde o poslední dvě věty uvedené v bodě 42 třetího napadeného rozsudku, je třeba konstatovat, že se jedná o pouhé připomenutí důvodů vznesených Komisí ve věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), které je pro účely výše uvedeného závěru irelevantní.

- 73 Zadruhé je třeba konstatovat, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení ani v bodech 45 a 46 třetího napadeného rozsudku, v nichž měl za to, že ve svém rozsudku ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), nerozhodl o částech druhého žalobního důvodu, jež vznesla RN ve své žalobě podané k Soudu pro veřejnou službu.
- 74 Z bodů 35, 55 až 60 a 76 rozsudku ze dne 20. července 2016, RN v. Komise (F-104/15, EU:F:2016:163), vyplývá, že Soud pro veřejnou službu nepřezkoumal druhý žalobní důvod, jež vznesla RN, ve světle námitky protiprávnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu, nýbrž pouze pro účely výkladu podmínky minimální doby trvání manželství uvedené v tomto ustanovení, a to v rámci přezkumu prvního žalobního důvodu. V této souvislosti se Soud pro veřejnou službu snažil zjistit, zda je možné, aby v souladu s takovými unijními právními zásadami, jako jsou zásady rovného zacházení a zákazu diskriminace, bylo výše uvedené ustanovení vykládáno v tom smyslu, že Komise měla vzít v úvahu souhrnnou dobu obou etap manželství RN s jejím zemřelým manželem, což představuje výklad, který podle Soudu pro veřejnou službu není zněním tohoto ustanovení vyloučen.
- 75 Kromě toho je třeba uvést, že Tribunál v bodě 57 rozsudku ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), v němž rozhodoval o kasačním opravném prostředku, dospěl k závěru, že způsob, jakým Soud pro veřejnou službu vykládal dotčené ustanovení v bodech 57 a 76 rozsudku ze dne 20. července 2016, RN v. Komise (F-104/15, EU:F:2016:163), je stížen nesprávným právním posouzením, a to v podstatě proto, že jednoznačné znění tohoto ustanovení takovému výkladu brání. Tribunál proto zrušil uvedený rozsudek v celém rozsahu.
- 76 Z toho plyne, že důvodem, který vedl Tribunál k tomu, že svým rozsudkem ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), zrušil rozsudek ze dne 20. července 2016, RN v. Komise (F-104/15, EU:F:2016:163), je skutečnost, že tento rozsudek vyvrací výklad čl. 20 přílohy VIII služebního řádu, jež podal Soud pro veřejnou službu ve vztahu k prvnímu žalobnímu důvodu vznesenému RN, jakož i ve vztahu k zásadě rovného zacházení, a to bez ohledu na výtky vycházející z námitky protiprávnosti tohoto ustanovení, které vznesla RN.
- 77 Tribunál tedy nemohl zaujmout žádný postoj, a to ani implicitně, k výtkám vycházejícím z takové námitky, neboť ačkoli Komise tvrdí opak, vyvrácení výkladu článku 20 přílohy VIII služebního řádu, jež podal Soud pro veřejnou službu, ani působnost článků 18 a 20 této přílohy, kterou vzal v úvahu Tribunál, neznamenají, že by posledně jmenovaný článek nemohl být ještě prohlášen za protiprávní ve světle argumentů, jež uvedla RN v rámci druhého žalobního důvodu, který vznesla ve své původní žalobě. Pokud by bylo totiž tomuto žalobnímu důvodu vyhověno, RN by se navzdory tomu, že nemůže požadovat v rámci výkladu článku 20 přílohy VIII služebního řádu kumulaci doby trvání obou jejích manželství, mohla domáhat prohlášení protiprávnosti tohoto ustanovení, takže Komise by musela ve vztahu k ní přijmout nové rozhodnutí, v němž by zohlednila důsledky vyvozené z rozsudku, jímž bylo ukončeno řízení.
- 78 Za těchto podmínek Komise v podstatě neprávem tvrdí, že se Tribunál v rozsudku ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), sice implicitně, avšak nepochybně vyjádřil záporně k námitce protiprávnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu.

- 79 Přestože ostatně Komise tvrdí opak, Tribunál v bodech 58 až 64 svého rozsudku ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), nepřezkoumal ani nezamítl výtky, jež vznesla RN na podporu námitky protiprávnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu, takže Komise nemůže tvrdit, že Tribunál v bodě 46 třetího napadeného rozsudku nesprávně rozhodl, že v tomto prvním rozsudku nerozhodl o druhém žalobním důvodu.
- 80 V tomto ohledu je totiž třeba konstatovat, že se Tribunál v bodech 58 až 64 svého rozsudku ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), spokojil s tím, že se vyjádřil argumentům, jež RN uvedla v odpověď na kasační opravný prostředek Komise. Oba argumenty RN, jež byly přezkoumány v bodech 59 až 61 tohoto rozsudku, se týkají výlučně způsobu, jakým Tribunál vykládal článek 20 přílohy VIII služebního řádu, a nemají tudíž žádnou souvislost s námitkou protiprávnosti tohoto ustanovení.
- 81 Dále pokud jde o argument RN, který byl přezkoumán v bodech 62 až 64 rozsudku ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), je pravda, že se tento argument, který se týká porušení zásady proporcionality, vztahuje ke druhému žalobnímu důvodu vznesenému v původní žalobě, vycházejícímu z námitky protiprávnosti. Tribunál však v bodě 63 uvedeného rozsudku vysvětlil, že Soud pro veřejnou službu přezkoumal otázku porušení zásady proporcionality, přičemž vycházel z předpokladu, že znění článku 20 přílohy VIII služebního řádu může být vykládáno v tom smyslu, že ukládá povinnost zohlednit kumulovanou dobu trvání obou manželství RN. Tribunál měl však za to, že Soud pro veřejnou službu nemohl z takového předpokladu vycházet, a v témže bodě 63 výše uvedeného rozsudku z toho vyvodil závěr, že není nezbytné vyjádřit se k argumentu, který vznesla RN v souvislosti s údajným porušením zásady proporcionality. Tribunál sice nezamítl druhý žalobní důvod, který vznesla RN v původní žalobě, avšak postačilo mu, aby odmítl přezkoumat tento důvod, a konkrétně argument vycházející z porušení zásady proporcionality s odůvodněním, že takový přezkum není v řízení o kasačním opravném prostředku namístě.
- 82 Z toho plyne, že Tribunál provedl v bodě 45 třetího napadeného rozsudku správnou analýzu bodu 63 rozsudku ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), a že mu v této souvislosti nemůže být vytýkáno žádné nesprávné právní posouzení.
- 83 Zatřetí Komise nesprávně tvrdí, že ve třetím napadeném rozsudku se Tribunál z důvodu prohlášení uvedeného v bodě 68 první větě rozsudku ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), nemohl vyjádřit k jiným žalobním důvodům vyjma třetího žalobního důvodu, který byl vznesen před Soudem pro veřejnou službu.
- 84 Je totiž třeba uvést, že Tribunál se v bodě 68 uvedeného rozsudku omezil na prohlášení, že není schopen ve věci rozhodnout, neboť Soud pro veřejnou službu nepřezkoumal třetí žalobní důvod, jehož se dovolávala RN. Přitom je třeba konstatovat, že se toto prohlášení vztahuje výlučně k otázce, zda stav řízení dovoluje, aby ve věci rozhodl Tribunál rozhodující o kasačním opravném prostředku, nikoli však ke zcela odlišné otázce týkající se vymezení předmětu a rozsahu sporu po vrácení věci. V tomto ohledu náleží pouze soudu, jemuž je věc vrácena, a nikoli soudu rozhodujícímu o kasačním opravném prostředku, aby určil tento předmět a tento rozsah, jakožto důsledek plynoucí z rozsudku vydaného soudem rozhodujícím o kasačním opravném prostředku. Jakékoli prohlášení týkající se otázky, zda stav řízení dovoluje ve věci rozhodnout, není tudíž samo o sobě rozhodující pro analýzu předmětu a rozsahu sporu po vrácení věci, kterou musí provést soud, jemuž je věc vrácena.

- 85 V projednávané věci vyplývá z bodu 73 tohoto rozsudku, že Tribunál v bodě 46 třetího napadeného rozsudku správně rozhodl, že v rozsudku 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), nerozhodl o částech druhého žalobního důvodu vycházejících z porušení zásad rovného zacházení, zákazu diskriminace na základě věku a proporcionality.
- 86 Začtvrté výtka Komise vycházející z rozporu mezi bodem 112 třetího napadeného rozsudku a bodem 59 rozsudku ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), nemůže uspět v rozsahu, v němž je založena na předpokladu zamítnutém v bodě 78 tohoto rozsudku, podle něhož Tribunál v rozsudku ze dne 18. července 2017, Komise v. RN (T-695/16 P, nezveřejněný, EU:T:2017:520), implicitně, ale nepochybně zamítl žalobní důvod vycházející z porušení zásady rovného zacházení.
- 87 S ohledem na výše uvedené úvahy musí být první důvod, který vznesla Komise na podporu svého kasačního opravného prostředku ve věci C-118/21 P, zamítnut jako neopodstatněný.

Ke třetí části prvního důvodu kasačního opravného prostředku a ke druhému důvodu kasačního opravného prostředku ve věci C-116/21 P, ke třetí části prvního důvodu kasačního opravného prostředku a k oběma prvním částem druhého důvodu kasačního opravného prostředku ve věci C-117/21 P, ke třetí části druhého důvodu kasačního opravného prostředku a k oběma prvním částem třetího důvodu kasačního opravného prostředku ve věci C-118/21 P, jakož i k prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku ve věcech C-138/21 P a C-139/21 P

Argumenty účastníků řízení

- 88 Prostřednictvím těchto důvodů a těchto částí Komise a primárně i Rada tvrdí, že se Tribunál v napadených rozsudcích dopustil nesprávného právního posouzení při výkladu zásady rovného zacházení a zásady zákazu diskriminace, neboť nesprávně konstatoval, že situace upravené v ustanoveních článků 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu jsou srovnatelné a potažmo že došlo k rozdílnému zacházení použitím různých režimů na tyto srovnatelné situace.
- 89 Tyto orgány, podporované Parlamentem, se obecně domnívají, že se Tribunál v bodech 59 a 60 prvního napadeného rozsudku, v bodech 58 a 59 druhého napadeného rozsudku a v případě Komise i v bodech 80 a 81 třetího napadeného rozsudku dopustil nesprávného právního posouzení, neboť měl za to, že jedinou skutečností, která má význam pro použití článku 18, nebo článku 20 přílohy VIII služebního řádu, je datum uzavření manželství, takže situace spadající do působnosti těchto ustanovení jsou srovnatelné. Pokud by Tribunál vzal v úvahu všechny prvky, jimiž jsou tyto situace charakterizovány, musel by konstatovat, že mezi úředníky v činné službě a úředníky, kteří ukončili službu v unijním orgánu, existuje zásadní a objektivní rozdíl, který se týká právního postavení obou těchto úředníků, zejména z pohledu pracovních práv a povinností, jež prvně jmenovaným na rozdíl od posledně jmenovaných ukládají ustanovení služebního řádu pro celou dobu trvání jejich služby.
- 90 Komise i Rada konkrétně zdůrazňují mimo jiné skutečnost, že úředník v činné službě, na rozdíl od bývalých úředníků, kteří již nemají povinnost pracovat, musí přispívat do důchodového systému, pobírá základní plat, který je vyšší než starobní důchod, který mu bude přiznán při odchodu do důchodu, má povinnost pobývat v místě svého zaměstnání a má nárok na příspěvek za práci v zahraničí nebo na příspěvek za pobyt v zahraničí, jakož i na příspěvek na cestu. Komise dodává,

že bývalí úředníci již nepodléhají společnému systému nemocenského pojištění pro pracovní úrazy. Tento orgán dále uvádí, že na rozdíl od článku 20 přílohy VIII služebního řádu, článek 18 této přílohy stanoví, že podmínka délky trvání manželství neplatí, pokud se v rodině úředníka narodí dítě z manželství, které tento úředník uzavřel před skončením služebního poměru, což dokazuje, že situace, jež jsou předmětem obou těchto ustanovení, se od sebe zásadně liší. Veškeré tyto úvahy nasvědčují tomu, že v postavení bývalého úředníka, který uzavřel manželství, není nutnost zajistit pozůstalému manželovi/pozůstalé manželce náhradní příjem poskytnutím pozůstalostního důchodu natolik zjevná, jako je tomu v postavení úředníka, který uzavřel manželství v době, kdy byl dosud v činné službě.

- 91 Komise má rovněž za to, že postavení úředníků v činné službě a úředníků, kteří již ukončili službu v unijním orgánu, se liší i v osobní rovině. Zaprvé úředníci, kteří uzavřou manželství před ukončením služby, bývají mladší než úředníci spadající do působnosti článku 20 přílohy VIII služebního poměru. Zadruhé osoba, která uzavře manželství s úředníkem v důchodu, již bývá považována za osobu ekonomicky nezávislou, přestože úmrtí tohoto úředníka bude mít omezenější dopad, než je tomu v případě úředníka, který zajišťoval svou domácnost po dobu své aktivní služby. Komise v tomto ohledu zdůrazňuje, že Tribunál v bodě 51 prvního napadeného rozsudku, v bodě 50 druhého napadeného rozsudku a v bodě 72 třetího napadeného rozsudku podal nesprávný výklad bodu 69 rozsudku ze dne 19. prosince 2019, HK v. Komise (C-460/18 P, EU:C:2019:1119). Komise se na rozdíl od Tribunálu domnívá, že právě ekonomickým postavením pozůstalého manžela by se měl unijní normotvůrce řídit, když stanoví kritéria pro přiznávání pozůstalostního důchodu na základě článku 20 přílohy VIII služebního řádu, s přihlédnutím k okolnostem, za nichž bylo manželství uzavřeno.
- 92 Komise a Rada dodávají, že Tribunál v bodě 56 prvního napadeného rozsudku, v bodě 55 druhého napadeného rozsudku a v případě Komise i v bodě 77 třetího napadeného rozsudku nesprávně odmítl vyvodit závěry z bodu 33 rozsudku ze dne 17. června 1993, Arauxo-Dumay v. Komise (T-65/92, EU:T:1993:47), neboť v posledně jmenovaném rozsudku Tribunál zdůraznil rozdíl mezi situacemi upravenými v člancích 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu, a myšlenka, již se tentýž rozsudek řídí, je použitelná i na projednávaný případ, přestože skutkové základy sporů se od sebe vzájemně liší.
- 93 Komise mimoto tvrdí, že Tribunál v bodě 58 prvního napadeného rozsudku, v bodě 57 druhého napadeného rozsudku a v bodě 79 třetího napadeného rozsudku nesprávně ve své analýze opomněl cíl minimální doby trvání manželství, která je stanovena v člancích 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu, kterým je, jak vyplývá z bodu 89 rozsudku ze dne 19. prosince 2019, HK v. Komise (C-460/18 P, EU:C:2019:1119), zamezení dědickým smlouvám a potažmo uzavírání manželství pouze za účelem dosáhnout vyplácení pozůstalostního důchodu, aniž by toto manželství skutečně existovalo a zajišťovalo stabilitu vztahů mezi dotyčnými osobami. Podle Komise to znamená, že Tribunál nedodržel kritérium, podle něhož je při posuzování srovnatelnosti situací nutné vzít v úvahu veškeré prvky, které je charakterizují, jakož i veškeré právní předpisy upravující postavení jednotlivých situací, jež mají být srovnány. Měl-li tedy Tribunál v týchž bodech tří napadených rozsudků konkrétně za to, že manželství uzavřené po ukončení služby nemůže podstatným způsobem změnit postavení pozůstalého manžela/manželky, pokud jde o jeho/její majetková práva, v porovnání s postavením, které je předmětem článku 18 přílohy VIII služebního řádu, znamená to, že Tribunál nevezal v úvahu riziko, že by takové manželství mohlo být záminkou pro uzavírání dědických smluv, nehledě na to, že tuto svou úvahu nijak neodůvodnil.
- 94 VW, BT, podporovaná AIACE Internationale, a RN tyto argumenty zpochybňují.

Závěry Soudního dvora

- 95 Úvodem je třeba připomenout ustálenou judikaturu Soudního dvora, podle níž je rovnost před zákonem zakotvená v článku 20 Listiny obecnou zásadou unijního práva, která vyžaduje, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi stejně, není-li takové odlišné zacházení objektivně odůvodněno [rozsudek ze dne 2. září 2021, *État belge* (Právo pobytu v případě domácího násilí), C-930/19, EU:C:2021:657, bod 57 a citovaná judikatura].
- 96 Požadavek na srovnatelnost situací pro účely určení, zda došlo k porušení zásady rovného zacházení, musí být posuzován s ohledem na veškeré skutečnosti, které tyto situace charakterizují, a zejména ve světle předmětu a cíle aktu, který předmětné rozlišení zavádí, přičemž se rozumí, že pro tento účel musí být zohledněny zásady a cíle příslušné oblasti, do níž tento akt spadá. Pokud situace nejsou srovnatelné, není rozdílné zacházení s dotyčnými situacemi v rozporu s rovností před zákonem zakotvenou v článku 20 Listiny [rozsudek ze dne 2. září 2021, *État belge* (Právo pobytu v případě domácího násilí), C-930/19, EU:C:2021:657, bod 58 a citovaná judikatura].
- 97 Právě ve světle této judikatury je třeba přezkoumat tvrzení, jejichž prostřednictvím Komise a Rada, podporované Parlamentem, uvádějí, že Tribunál v napadených rozsudcích nesprávně rozhodl, že situace upravené v ustanoveních článků 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu jsou srovnatelné a že došlo k rozdílnému zacházení s těmito srovnatelnými situacemi v závislosti na datu uzavření manželství.
- 98 V této souvislosti je třeba uvést, že Tribunál v bodech 51, 52 a 55 prvního napadeného rozsudku, v bodech 50, 51 a 54 druhého napadeného rozsudku a v bodech 72, 73 a 76 třetího napadeného rozsudku konstatoval, že s výhradou dodržení podmínky minimální doby trvání manželství mají články 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu za cíl poskytnutí pozůstalostního důchodu pozůstalému manželovi/pozůstalé manželce, a to pouze v závislosti na právní povaze vztahů, které dotyčnou osobu pojily se zesnulým manželem/zesnulou manželkou. Tribunál rovněž uvedl, že tato ustanovení mají za cíl přiznat pozůstalému manželovi/pozůstalé manželce náhradní příjem určený k částečné kompenzaci ztráty příjmů zesnulého manžela/zesulé manželky, u kterého nebo u které se jednalo o bývalého úředníka, který již ukončil službu, a tedy již nepřispívá do unijního důchodového systému.
- 99 Tribunál měl tedy v podstatě za to, že ve světle judikatury zmíněné v bodě 96 tohoto rozsudku a samotným Tribunálem připomenuté v bodě 44 prvního a druhého z napadených rozsudků, jakož i v bodě 66 třetího napadeného rozsudku, mají obě tato ustanovení přílohy VIII služebního řádu do značné míry shodný předmět a cíl. Podle Tribunálu je hlavním prvkem, jenž charakterizuje dotyčné pozůstalostní důchody, právní povaha vztahů, které pojí pozůstalého manžela/pozůstalou manželku, jakožto osobu, jíž výše uvedená ustanovení přiznávají určité právo, se zesnulým bývalým úředníkem. Tribunál má dále za to, že jediný rozdíl v používání článků 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu se týká podmínky minimální doby trvání manželství, která jako taková závisí na datu uzavření manželství z pohledu služebního postavení daného úředníka k tomuto datu, což zcela jednoznačně vyplývá z bodu 53 prvního napadeného rozsudku, bodu 52 druhého napadeného rozsudku a bodu 74 třetího napadeného rozsudku.
- 100 Za těchto podmínek se Tribunál nedopustil žádného nesprávného právního posouzení, když měl jednak v bodě 59 prvního napadeného rozsudku, v bodě 58 druhého napadeného rozsudku a v bodě 80 třetího napadeného rozsudku za to, že situace upravené v ustanoveních článků 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu jsou srovnatelné, a jednak v bodech 53 a 60 prvního napadeného

rozsudku, v bodech 52 a 59 druhého napadeného rozsudku a v bodech 74 a 81 třetího napadeného rozsudku za to, že situace upravené v těchto ustanoveních se vzájemně odlišují pouze z pohledu data uzavření manželství ve vztahu ke služebnímu postavení úředníka.

- 101 Komise a Rada, podporované Parlamentem, nicméně tvrdí, že situace upravené v člancích 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu se od sebe zásadně a objektivně liší tím, že v rámci prvního jmenovaného ustanovení je úředník právě k datu uzavření manželství ještě ve službě v unijním orgánu, zatímco v rámci posledně jmenovaného ustanovení již ve službě není. Tribunál tedy podle nich ve svém posouzení srovnatelnosti situací tento charakteristický prvek dostatečně nezohlednil.
- 102 Jak nicméně Tribunál správně uvedl v bodě 54 prvního napadeného rozsudku, v bodě 53 druhého napadeného rozsudku a v bodě 75 třetího napadeného rozsudku, právní povaha vztahů, které pojily pozůstalého manžela/pozůstalou manželku se zesnulým úředníkem, se neliší podle toho, zda k datu uzavření manželství jsou či nejsou úředníci ve služebním poměru, ani podle výše příspěvků do unijního důchodového systému, které byly nebo mají být zaplacený. Jak Tribunál rovněž konstatoval v bodě 58 prvního napadeného rozsudku, v bodě 57 druhého napadeného rozsudku a v bodě 79 třetího napadeného rozsudku, okolnost, zda zesnulý úředník uzavřel manželství před skončením, nebo po skončení svého služebního poměru, nemůže podstatným způsobem změnit postavení pozůstalého manžela/pozůstalé manželky, pokud jde o jeho/její majetková práva, mezi něž spadá i nárok na pozůstalostní důchod jakožto náhradní příjem.
- 103 Je totiž třeba zdůraznit, že datum uzavření manželství vychází pouze z vůle budoucích manželů. Toto rozhodnutí je výsledkem svobodné volby, kterou učiní úředník na základě celé řady úvah, jež nemusejí nutně zahrnovat zohlednění okolností týkajících se toho, zda daný úředník je, či není ve služebním poměru. Přestože tedy Komise a Rada tvrdí opak, to, zda úředník k tomuto datu je, či není ve služebním poměru, nemá zásadní dopad na posouzení srovnatelnosti dotčených situací ve světle kritérií připomenutých v bodě 96 tohoto rozsudku, a zvláště pak předmětu a cíle článků 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu, jež jsou připomenuty v bodě 98 tohoto rozsudku. Úvahy Tribunálu, které jsou připomenuty v předchozím bodě tohoto rozsudku, vycházejí v této souvislosti v podstatě z tohoto předmětu, cíle a charakteristického prvku.
- 104 Je pravda, že – jak vyplývá z bodu 99 tohoto rozsudku – služební postavení úředníka ke dni uzavření manželství má dopad na podmínku minimální doby trvání tohoto manželství. Zatímco v případech, v nichž je manželství uzavřeno během doby, kdy je úředník ještě v činné službě, představuje požadovaná doba pouhý jeden rok, v případech, v nichž úředník uzavře manželství po ukončení služby v unijním orgánu, musí již trvat pět let.
- 105 Jak ovšem správně uvádí VW a jak vyplývá z bodů 102 a 103 tohoto rozsudku, služební postavení úředníka ani datum uzavření manželství nepředstavují prvky, jež by byly relevantní ve stadiu srovnatelnosti situací, jelikož nemají přímou souvislost s předmětem, cílem a hlavním charakteristickým prvkem nároku na pozůstalostní důchod, který je upraven v člancích 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu.
- 106 Právě z tohoto důvodu je třeba mít analogicky za to, že jak uvedl Soudní dvůr i v bodě 70 rozsudku ze dne 19. prosince 2019, HK v. Komise (C-460/18 P, EU:C:2019:1119), v němž se jednalo o pozůstalostní důchod stanovený v článku 17 přílohy VIII služebního řádu, přiznání pozůstalostního důchodu závisí ze své podstaty „pouze“ na právní povaze vztahů, které pojily

dotyčnou osobu se zesnulým úředníkem, a to i přesto, že Soudní dvůr v bodě 89 uvedeného rozsudku uznal, že rovněž minimální doba trvání manželství představuje podmínku pro vznik nároku pozůstalého manžela/pozůstalé manželky na pozůstalostní důchod.

- 107 Právní povaha vztahů mezi manželi je totiž základem systému pozůstalostních důchodů v oblasti veřejné služby Unie, neboť tato podmínka přiznání je společná pro všechny pozůstalostní důchody upravené v člancích 17 až 20 a v článku 27 přílohy VIII služebního řádu. Podmínka minimální doby trvání manželství jako taková pouze doplňuje podmínku týkající se právní povahy vztahů mezi manželi, neboť má pouze upřesnit dobu, po kterou musí trvat právní vztah pro účely přiznání pozůstalostního důchodu. U některých pozůstalostních důchodů, například u pozůstalostních důchodů stanovených v člancích 19 a 27 přílohy VIII služebního řádu, není tato doplňková podmínka ostatně ani uvedena.
- 108 Tribunál tudíž v bodech 52 a 54 prvního napadeného rozsudku, v bodech 51 a 53 druhého napadeného rozsudku a v bodech 73 a 75 třetího napadeného rozsudku správně zdůraznil ve svém odůvodnění význam právního vztahu mezi manželi jakožto hlavního prvku charakterizujícího unijní systém pozůstalostních důchodů a dospěl k závěru, že služební postavení úředníka nemá na tento vztah žádný dopad.
- 109 Komise a Rada zadruhé tvrdí, že v postavení bývalého úředníka, který uzavřel manželství poté, co ukončil službu, není nutnost zajistit pozůstalému manželovi/pozůstalé manželce náhradní příjem poskytnutím pozůstalostního důchodu natolik zjevná, jako je tomu v postavení úředníka, který uzavřel manželství v době, kdy byl dosud v činné službě. V tomto ohledu postačí připomenout, což Tribunál správně učinil v bodě 58 prvního napadeného rozsudku, v bodě 57 druhého napadeného rozsudku a v bodě 79 třetího napadeného rozsudku, a to s odkazem na bod 69 rozsudku ze dne 19. prosince 2019, HK v. Komise (C-460/18 P, EU:C:2019:1119), že nárok na pozůstalostní důchody stanovené v člancích 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu není podmíněn tím, že pozůstalý manžel či pozůstalá manželka není vzhledem ke svým příjmům nebo majetku schopný či schopna uspokojovat své potřeby, a tedy prokázáním jeho či její dřívější finanční závislosti na zesnulém.
- 110 Komise zatřetí uvádí, že Tribunál nezohlednil účel minimální doby trvání manželství stanovené v člancích 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu, kterým je, jak vyplývá z bodu 89 rozsudku ze dne 19. prosince 2019, HK v. Komise (C-460/18 P, EU:C:2019:1119), zabránit uzavírání podvodných či zneužívajících dědických smluv. V tomto ohledu postačí uvést, že ve stadiu srovnatelnosti situací není toto hledisko relevantní. Tento argument se totiž týká odůvodnění požadované kratší či delší doby trvání manželství, byť jej lze uplatnit pouze ve stadiu posouzení přiměřenosti případně zjištěného rozdílného zacházení.
- 111 Pokud jde dále o argument Komise, podle něhož nesrovnatelnost situací potvrzuje i to, že na rozdíl od toho, co stanoví článek 20 přílohy VIII služebního řádu, podle článku 18 této přílohy podmínka minimální doby trvání manželství neplatí, pokud se pozůstalý manžel/pozůstalá manželka stará nebo staral/starala o děti bývalého úředníka, nemá tato okolnost žádný dopad na posouzení srovnatelnosti situací stanovených v obou těchto člancích. Podmínka týkající se péče o děti, která je stanovena pouze v článku 18 přílohy VIII služebního řádu, má totiž, obdobně tomu, co je uvedeno v bodech 104 a 106 tohoto rozsudku, tutéž doplňkovou povahu jako podmínka týkající se minimální doby trvání manželství, kterou prvně jmenovaná podmínka nahrazuje. Nemá tudíž žádnou přímou souvislost s předmětem, cílem a hlavním charakteristickým prvkem nároku na pozůstalostní důchod stanoveného v člancích 18 a 20 této přílohy.

- 112 Z výše uvedených úvah vyplývá, že na rozdíl od toho, co tvrdí Komise a Rada, podporované Parlamentem, nejsou závěry, k nimž dospěl Tribunál v bodech 59 a 60 prvního napadeného rozsudku, v bodech 58 a 59 druhého napadeného rozsudku a v bodech 80 a 81 třetího napadeného rozsudku, stíženy nesprávným právním posouzením.
- 113 Argument Komise a Rady, podle něhož Tribunál v bodě 56 prvního napadeného rozsudku, v bodě 55 druhého napadeného rozsudku a v případě Komise i v bodě 77 třetího napadeného rozsudku nesprávně odmítl vyvodit závěry z bodu 33 rozsudku ze dne 17. června 1993, Arauxo-Dumay v. Komise (T-65/92, EU:T:1993:47), musí být za těchto okolností považován za neúčinný. Dokonce, i kdyby byl tento argument opodstatněný, opírají se závěry Tribunálu týkající se srovnatelnosti situací v dostatečné míře o odůvodnění, které je uvedeno v bodech 51 až 55 a 58 prvního napadeného rozsudku, v bodech 50 až 54 a 57 druhého napadeného rozsudku a v bodech 72 až 76 a 79 třetího napadeného rozsudku, bez ohledu na úvahy uvedené v bodech 56, 57 a 77 uvedených rozsudků.
- 114 Z toho plyne, že třetí část prvního důvodu kasačního opravného prostředku a druhý důvod kasačního opravného prostředku ve věci C-116/21 P, třetí část prvního důvodu kasačního opravného prostředku a první dvě části druhého důvodu kasačního opravného prostředku ve věci C-117/21 P, třetí část druhého důvodu kasačního opravného prostředku a první dvě části třetího důvodu kasačního opravného prostředku ve věci C-118/21 P, jakož i první důvod kasačního opravného prostředku ve věcech C-138/21 P a C-139/21 P, musí být zamítnuty jako neopodstatněné.

K prvním dvěma částem prvního důvodu kasačního opravného prostředku ve věcech C-116/21 P a C-117/21 P, k prvním dvěma částem druhého důvodu kasačního opravného prostředku ve věci C-118/21 P a ke druhému důvodu kasačního opravného prostředku ve věcech C-138/21 P a C-139/21 P

Argumenty účastníků řízení

- 115 V rámci těchto důvodů kasačního opravného prostředku Komise a podpůrně i Rada Tribunálu v podstatě vytýkají, že se v napadených rozsudcích dopustil nesprávného právního posouzení, pokud jde o rozsah soudního přezkumu.
- 116 Oba tyto orgány, podporované Parlamentem, mají za to, že v bodě 48 druhé větě prvních dvou napadených rozsudků a v případě Komise i v bodě 70 druhé větě třetího napadeného rozsudku použil Tribunál unijní judikaturu, která byla vydána ve zcela odlišném kontextu rozhodnutí přijímaných v personální politice v situacích, kdy má zákonodárce na výběr z více možností. Tribunál podle nich dospěl zvláště v bodě 80 prvního napadeného rozsudku, v bodě 84 druhého napadeného rozsudku a v případě Komise i v bodě 105 třetího napadeného rozsudku k nesprávnému závěru, že volba unijního normotvůrce, týkající se minimální doby trvání manželství uvedené v článku 20 přílohy VIII služebního řádu, byla „nepřiměřená“. Tribunál tak podle nich provedl přezkum překračující meze přezkumu „zjevně nepřiměřené nebo nevhodné“ povahy dotčeného opatření ve vztahu k cíli sledovanému příslušnými orgány, jímž je v projednávané věci předcházet zneužívání práva a podvodům, jakož i chránit finanční prostředky Unie. Tribunál tak nahradil vlastním posouzením posouzení unijního normotvůrce a překročil tím meze přezkumu legality.

- 117 Co se týče cíle ochrany finančních prostředků Unie, Rada vytýká Tribunálu, že nepřezkoumal článek 20 přílohy VIII služebního řádu ve světle tohoto cíle, vykládaného v širším smyslu, tj. v souvislosti s cílem boje proti podvodům. Rada tvrdí, že Tribunál měl nejen přezkoumat, zda je toto ustanovení zjevně nepřiměřené ve vztahu k těmto cílům, ale že měl rovněž v bodě 83 prvního napadeného rozsudku a v bodě 87 druhého napadeného rozsudku nesprávně za to, že finanční rovnováha unijního důchodového systému by nebyla ohrožena dokonce ani při neexistenci výše uvedeného ustanovení. Unie měla totiž povinnost vytvořit takový systém, který je způsobilý k tomu, aby zabránil podvodům plynoucím z účelových manželství uzavíraných unijními úředníky v důchodu.
- 118 Komise mimoto tvrdí, že se Tribunál svým tvrzením, že jeho posouzení legality článku 20 přílohy VIII služebního řádu vychází z článků 20 a 21 Listiny, vzdálil od judikatury Soudního dvora, podle níž posouzení legality unijního aktu z hlediska základních práv v každém případě nemůže spočívat na tvrzeních vycházejících z důsledků tohoto aktu v určitém konkrétním případě. Tribunál totiž upozornil na konkrétní znevýhodnění, jímž mohou být postiženy určité osoby, přičemž své prohlášení ohledně protiprávnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu podepřel argumentem vycházejícím z konkrétních skutkových okolností projednávané věci, a to v bodech 77 a 78 prvního napadeného rozsudku, v bodě 81 druhého napadeného rozsudku a v bodech 101 až 103 třetího napadeného rozsudku.
- 119 VW má za to, že pokud Komise a Rada vytýkají Tribunálu, že ověřil „nepřiměřenou“ povahu volby učiněné unijním normotvůrcem, znamená to, že nesprávně vykládají první napadený rozsudek. Tribunál totiž provedl v bodech 69 až 74 uvedeného rozsudku přezkum „zjevně nepřiměřené“ povahy této volby, což je chápáno ve smyslu „nevhodnosti“. VW, která se domnívá, že se Tribunál při přezkumu přiměřenosti řídil správnou logikou vyplývající z judikatury unijních soudů, tvrdí, že Tribunál správně rozhodl, že i kdyby byl cíl boje proti podvodům uznán legitimním, opatření, jež na základě nevyvratitelné domněnky ukládá minimální dobu trvání manželství, která je pětikrát delší než minimální doba trvání manželství požadovaná v článku 18 této přílohy, je zjevně nepřiměřené a překračuje meze toho, co je nezbytné k tomu, aby bylo zaručeno, že nebude docházet k podvodům.
- 120 Mimoto se VW domnívá, že ačkoli Komise tvrdí opak, kromě úvah týkajících se její skutkové a rodinné situace Tribunál uvedl v bodě 61 prvního napadeného rozsudku také to, že rozdílné zacházení znevýhodňuje nejen výše jmenovanou, ale obecněji i všechny pozůstalé manžely/manželky po bývalém úředníku, kteří/které uzavřeli/uzavřely manželství po skončení služby tohoto úředníka, tj. všechny pozůstalé manžely/manželky spadající do působnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu.
- 121 BT, podporovaná AIACE Internationale, má rovněž za to, že Tribunál se v bodě 61 druhého napadeného rozsudku vyjádřil obecně, aniž měl na mysli konkrétně její případ a vyvodil jakékoli argumenty ze skutkových okolností projednávaného případu.
- 122 Kromě toho BT tvrdí, že stejně jako měl Soudní dvůr v rozsudku ze dne 19. prosince 2019, HK v. Komise (C-460/18 P, EU:C:2019:1119), za to, že se podmínka minimální doby trvání manželství v délce jednoho roku, která je uvedena v člancích 17 a 18 přílohy VIII služebního řádu, nejeví jako diskriminační ani zjevně nepřiměřená ve vztahu k cíli sledovanému přiznáním pozůstalostního důchodu, byl i Tribunál povinen přezkoumat, zda podmínka minimální doby trvání manželství v délce pěti let, která je uvedena v článku 20 této přílohy, není diskriminační, zjevně nepřiměřená a nezbytná k dosažení cílů určených unijním normotvůrcem. Tento přezkum Tribunál ve druhém napadeném rozsudku provedl důkladně.

- 123 RN tvrdí, že argument Komise vycházející z toho, že Tribunál nedodržel rozsah své soudní pravomoci, není jasný, a je tedy nepřijatelný, neboť Komise neupřesňuje cíl sledovaný pozůstalostním důchodem, ve vztahu k němuž by měla být posuzována legalita článku 20 přílohy VIII služebního řádu. Každopádně se RN domnívá, že Tribunál posoudil postavení pozůstalých manželů/manželek ve vztahu k cíli, jímž je kompenzovat těmto pozůstalým ztrátu příjmu způsobenou úmrtím bývalého úředníka.
- 124 RN mimoto na rozdíl od Komise tvrdí, že se Tribunál při posuzování platnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu nezabýval prostým použitím tohoto ustanovení na projednávanou věc, ale že v bodech 83 a 103 třetího napadeného rozsudku uvedl, že toto ustanovení zvláště znevýhodňuje jednu celou kategorii osob, a sice pozůstalé manžely/manželky po bývalém úředníku.

Závěry Soudního dvora

- 125 Nejprve je třeba konstatovat, že ačkoli RN tvrdí opak, argument Komise, podle něhož Tribunál nedodržel rozsah svého soudního přezkumu, nepostrádá jasnost, takže ve světle judikatury připomenuté v bodě 43 tohoto rozsudku není nepřijatelný. Zmíněný orgán totiž tímto argumentem vytýká Tribunálu, že nepoužil správně kritérium, podle něhož měla být posouzena legalita článku 20 přílohy VIII služebního řádu.
- 126 Pokud jde o meritum věci, je třeba uvést, že Tribunál v bodech 46 až 48 prvního a druhého z napadených rozsudků a v bodech 68 až 70 třetího napadeného rozsudku připomněl požadavky uvedené v čl. 52 odst. 1 Listiny, jakož i judikaturu použitelnou pro účely přezkumu přiměřenosti rozdílného zacházení. V bodě 49 prvního a druhého z napadených rozsudků a v bodě 71 třetího napadeného rozsudku následně rozhodl, že pokud by situace uvedené v člancích 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu byly srovnatelné, bylo by nutné ještě ověřit, zda se nejeví být nepřiměřené, aby se unijní normotvůrce domníval, že zavedené rozdílné zacházení může být přiměřené a nezbytné k dosažení cíle obecného zájmu sledovaného podmínkou minimální doby trvání manželství stanovenou v článku 20 přílohy VIII služebního řádu. Tribunál poté, co konstatoval srovnatelnost situací, provedl tuto analýzu od bodu 65 prvního napadeného rozsudku, bodu 66 druhého napadeného rozsudku a bodu 90 třetího napadeného rozsudku.
- 127 Jak uvádějí Komise a Rada, podporované Parlamentem, z judikatury Soudního dvora vyplývá, že v případě takových služebních pravidel, jako jsou pravidla dotčená v projednávané věci, a s ohledem na širokou diskreční pravomoc, kterou má unijní normotvůrce v tomto ohledu, je zásada rovného zacházení, která je zakotvena v článku 20 Listiny, porušena pouze tehdy, pokud normotvůrce provede diferenciaci svévolně či zjevně nepřiměřeným způsobem ve vztahu k cíli sledovanému dotčenou právní úpravou (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. března 2021, Alvarez a Bejarano a další v. Komise, C-517/19 P a C-518/19 P, EU:C:2021:240, bod 53 a citovaná judikatura).
- 128 Je třeba mít za to, že tato judikatura je použitelná v rámci ověření požadavku přiměřenosti, který ukládá čl. 52 odst. 1 Listiny.
- 129 V projednávané věci měl Tribunál v bodě 49 prvního a druhého z napadených rozsudků a v bodě 71 třetího napadeného rozsudku za to, že musí ověřit, zda se nejeví být nepřiměřené, aby se unijní normotvůrce domníval, že zavedené rozdílné zacházení může být přiměřené a nezbytné k dosažení cíle obecného zájmu sledovaného podmínkou minimální doby trvání manželství stanovenou v článku 20 přílohy VIII služebního řádu. Musel by se ovšem omezit na

ověření, zda se rozdílné zacházení zavedené tímto ustanovením, vykládaným ve spojení s článkem 18 této přílohy, nejeví být svévolné nebo zjevně nepřiměřené ve vztahu ke sledovanému cíli obecného zájmu. Porušil tím rozsah svého soudního přezkumu, neboť provedl nesprávným způsobem přezkum požadavku přiměřenosti, a dopustil se tak nesprávného právního posouzení. Pokud by se jej totiž Tribunál nedopustil, byl by veden odlišnými úvahami a dospěl by případně k jiným závěrům, než ke kterým dospěl v bodech 80, 85 a 87 prvního napadeného rozsudku, v bodech 84, 90 a 92 druhého napadeného rozsudku a v bodech 105, 110 a 112 třetího napadeného rozsudku.

- 130 Toto porušení soudního přezkumu se odráží i v bodě 69 prvního napadeného rozsudku, v bodě 71 druhého napadeného rozsudku a v bodě 94 třetího napadeného rozsudku. Vycházejí z výše uvedených bodů, Tribunál se totiž zabýval přezkumem toho, zda je podmínka minimální doby trvání manželství v délce pěti let, která je stanovena v článku 20 přílohy VIII služebního řádu, vykládaná samostatně a nezávisle na podmínce jednoho roku, která je stanovena v článku 18 této přílohy, přiměřená ve smyslu čl. 52 odst. 1 Listiny, tj. tak, že zjevně nepřekračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení cíle sledovaného unijním normotvůrcem. Jak ovšem vyplývá z bodu 128 tohoto rozsudku, dokonce i v rámci tohoto ustanovení Listiny měl Tribunál přezkoumat nanejvýš to, zda musí být rozdílné zacházení, které bylo v projednávané věci zjištěno, tj. skutečnost, že podmínka minimální doby trvání manželství ukládá v situacích upravených v článku 20 přílohy VIII služebního řádu dobu pětikrát delší, než jaká je stanovena pro situace upravené v článku 18 této přílohy, a to navzdory srovnatelnosti obou těchto situací, považováno za svévolné nebo zjevně nepřiměřené ve vztahu k cíli sledovanému unijním normotvůrcem, který je v obou těchto ustanoveních společný.
- 131 Za těchto okolností, aniž je nutné přezkoumat ostatní argumenty vznesené Komisí a Radou, je třeba vyhovět prvním dvěma částem prvního důvodu kasačního opravného prostředku ve věcech C-116/21 P a C-117/21 P, prvním dvěma částem druhého důvodu kasačního opravného prostředku ve věci C-118/21 P a druhému důvodu kasačního opravného prostředku ve věcech C-138/21 P a C-139/21 P.
- 132 Tedy není třeba přezkoumat třetí důvod kasačního opravného prostředku ve věci C-116/21 P, třetí část druhého důvodu kasačního opravného prostředku a třetí důvod kasačního opravného prostředku ve věci C-117/21 P, třetí část třetího důvodu kasačního opravného prostředku a čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku ve věci C-118/21 P, třetí a čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku ve věci C-138/21 P a třetí důvod kasačního opravného prostředku ve věci C-139/21 P, je třeba vyhovět kasačním opravným prostředkům a zrušit všechny tři napadené rozsudky.

K žalobám před Tribunálem

- 133 V souladu s čl. 61 prvním pododstavcem druhou větou statutu Soudního dvora Evropské unie může Soudní dvůr v případě zrušení rozhodnutí Tribunálu vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje.
- 134 Vzhledem k tomu, že v projednávané věci jsou žaloby na neplatnost podané ve věcech T-243/18, T-315/19 a T-442/17 RENV založeny na žalobních důvodech, které byly předmětem kontradiktorní diskuze před Tribunálem a jejichž přezkum nevyžaduje přijetí žádného dodatečného organizačního procesního opatření ani dokazování, je třeba mít za to, že soudní řízení ve věcech těchto žalob dovoluje, aby v nich bylo vydáno konečné rozhodnutí.

- 135 Aby měl Soudní dvůr za tímto účelem k dispozici spisy všech těchto věcí, kancelář Soudního dvora, kterou k tomu vyzval soudce zpravodaj, požádala dne 21. ledna 2022 soudní kancelář Tribunálu o předání zvukového záznamu z jednání konaných ve věcech T-243/18 a T-315/19. Soudní kancelář Tribunálu vyhověla této žádosti dne 25. ledna 2022.

K žalobě ve věci T-243/18

- 136 VW vznesla na podporu své žaloby podané k Tribunálu ve věci T-243/18 v podstatě dva žalobní důvody, které primárně vycházejí z námitky protiprávnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu a podpůrně z nesprávného výkladu článku 27 přílohy VIII služebního řádu. Podpůrně se VW dovolává rovněž protiprávnosti tohoto ustanovení vycházející z porušení zásady rovného zacházení zakotvené v článku 20 Listiny.

K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z námitky protiprávnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu

- 137 VW prostřednictvím svého prvního žalobního důvodu vzneseného ve věci T-243/18 tvrdí, že článek 20 přílohy VIII služebního řádu je v rozporu se zásadou rovného zacházení zakotvenou v článku 20 Listiny a zásadou proporcionality zakotvenou v článku 52 Listiny, neboť jí neoprávněně upírá nárok na pozůstalostní důchod tím, že ukládá podmínku minimální doby trvání manželství v délce pěti let, zatímco článek 18 přílohy VIII služebního řádu stanoví trvání této doby pouze v délce jednoho roku.
- 138 Komise, podporovaná Parlamentem a Radou, tyto argumenty zpochybňuje.
- 139 Je třeba připomenout, že podle čl. 52 odst. 1 Listiny musí být každé omezení výkonu práv a svobod uznaných touto listinou stanoveno zákonem a respektovat podstatu těchto práv a svobod. Při dodržení zásady proporcionality mohou být omezení zavedena pouze tehdy, pokud jsou nezbytná a pokud skutečně odpovídají cílům obecného zájmu, které uznává Unie, nebo potřebě ochrany práv a svobod druhého.
- 140 Zásada rovného zacházení je mimoto obecnou zásadou unijního práva, která je zakotvena v článku 20 Listiny, a zásada zákazu diskriminace uvedená v čl. 21 odst. 1 Listiny je jejím zvláštním vyjádřením (rozsudek ze dne 29. října 2020, Veselības ministrija, C-243/19, EU:C:2020:872, bod 35 a citovaná judikatura). Obě tyto zásady jsou připomenuty také v článku 1d služebního řádu.
- 141 Soudní dvůr již rozhodl, že zákaz jakékoli diskriminace na základě věku, který je zakotven v čl. 21 odst. 1 Listiny, má jakožto obecná zásada unijního práva imperativní povahu a stačí sám o sobě k tomu, aby bylo jednotlivcům přiznáno právo uplatnitelné jako takové ve sporu v oblasti, na kterou se vztahuje unijní právo (rozsudek ze dne 17. dubna 2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, bod 76 a citovaná judikatura). Totéž musí platit i pro obecnou zásadu rovného zacházení či rovnosti před zákonem, která je stanovena v článku 20 Listiny.
- 142 Jak již bylo uvedeno v bodě 95 tohoto rozsudku, obecná zásada rovného zacházení vyžaduje, aby unijní zákonodárce v souladu s požadavky čl. 52 odst. 1 Listiny zajistil, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi stejně, není-li takové zacházení objektivně odůvodněno. Rozdílné zacházení je odůvodněno, pokud je založeno na objektivním a důvodném kritériu, tj. pokud je v souladu s právně přípustným cílem sledovaným dotčenými

právními předpisy a pokud je tato rozdílnost přiměřená cíli sledovanému dotčeným zacházením (rozsudek ze dne 22. května 2014, Glatzel, C-356/12, EU:C:2014:350, bod 43 a citovaná judikatura).

- 143 Jak bylo uvedeno v bodě 96 tohoto rozsudku, požadavek týkající se srovnatelnosti situací pro účely určení, zda došlo k porušení zásady rovného zacházení, musí být posuzován s ohledem na veškeré skutečnosti, které tyto situace charakterizují, a zejména ve světle předmětu a cíle aktu, který předmětné rozlišení zavádí, přičemž se rozumí, že pro tento účel musí být zohledněny zásady a cíle příslušné oblasti, do níž tento akt spadá. Pokud situace nejsou srovnatelné, není rozdílné zacházení s dotyčnými situacemi v rozporu s rovností před zákonem, která je zakotvena v článku 20 Listiny.
- 144 Mimoto je třeba připomenout judikaturu Soudního dvora zmíněnou v bodě 127 tohoto rozsudku, z níž vyplývá, že v případě takových služebních pravidel, jako jsou pravidla dotčená v projednávané věci, a s ohledem na širokou diskreční pravomoc, kterou má unijní normotvůrce v tomto ohledu, je zásada rovného zacházení porušena pouze tehdy, pokud normotvůrce provede diferenciaci svévolně či zjevně nepřiměřeným způsobem ve vztahu k cíli sledovanému dotčenou právní úpravou.
- 145 Právě ve světle této judikatury a požadavků vyplývajících z čl. 52 odst. 1 Listiny je třeba přezkoumat námitku protiprávnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu, kterou vznesla VW ve věci T-243/18 ve vztahu k článkům 20 a 52 Listiny.
- 146 Pokud jde na prvním místě o srovnatelnost situací uvedených v člancích 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu, z důvodů uvedených v bodech 98 až 113 tohoto rozsudku je třeba mít za to, že tyto situace jsou srovnatelné.
- 147 Na druhém místě je třeba konstatovat, že unijní normotvůrce tím, že stanovil v těchto ustanoveních přílohy VIII služebního řádu různé minimální doby trvání manželství, zacházel se srovnatelnými situacemi odlišně.
- 148 Na třetím místě je třeba přezkoumat, zda je toto rozdílné zacházení v souladu s článkem 20 Listiny v tom smyslu, že odpovídá kritériím uvedeným v čl. 52 odst. 1 Listiny a připomenutým v bodě 139 tohoto rozsudku.
- 149 Zprv je nesporné, že toto rozdílné zacházení je stanoveno zákonem ve smyslu čl. 52 odst. 1 Listiny, neboť vyplývá z článku 20 přílohy VIII služebního řádu vykládaného ve spojení s článkem 18 této přílohy. Tato ustanovení unijního práva stanoví podmínky přesně vyčíslené minimální doby trvání manželství, které definují rozsah omezení výkonu práva na rovné zacházení (co se týče dosahu požadavku, podle něhož musí být každé omezení výkonu základních práv stanoveno zákonem, viz rozsudek ze dne 26. dubna 2022, Polsko v. Parlament a Rada, C-401/19, EU:C:2022:297, bod 64 a citovaná judikatura).
- 150 Zadruhé omezení systému pozůstalostních důchodů dotčeným rozdílným zacházením respektuje podstatu zásady rovného zacházení v souladu s čl. 52 odst. 1 Listiny. Toto omezení totiž nezpochybnuje tuto zásadu jako takovou, neboť se týká pouze konkrétní otázky související s podmínkou minimální doby trvání manželství, kterou musí splnit pozůstalí manželé/pozůstalé manželky po zemřelých úřednících nebo bývalých úřednících, aby mohli/mohly získat nárok na pozůstalostní důchod, aniž přitom ztrácejí možnost získat nárok na takový důchod v jednotlivých případech upravených v člancích 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu.

- 151 Zatřetí toto omezení odpovídá cíli obecného zájmu ve smyslu čl. 52 odst. 1 Listiny, tj. cíli zaměřenému na předcházení zneužití práva a podvodům, neboť zákaz zneužití práva a podvodného jednání je obecnou zásadou unijního práva, již musí jednotlivci dodržovat (rozsudek ze dne 6. února 2018, Altun a další, C-359/16, EU:C:2018:63, bod 49). Soudní dvůr již totiž rozhodl, že podmínka, podle níž musí manželství pro vznik nároku pozůstalého manžela/pozůstalé manželky na pozůstalostní důchod trvat určitou dobu, směřuje k ujištění se o existenci a stabilitě vztahů mezi dotyčnými osobami (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. prosince 2019, HK v. Komise, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, bod 89). Toto kritérium je jednotné a použitelné bez rozdílu na všechny pozůstalé manžely/pozůstalé manželky spadající do působnosti ustanovení článků 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu a jeho účelem není předpokládat existenci zneužívajícího či podvodného jednání na straně pozůstalých manželů/pozůstalých manželek, nýbrž zabránit tomu, aby bylo takové zneužívající či podvodné jednání spácháno.
- 152 Co se začtvrté týče přezkumu přiměřenosti, v bodech 127 a 144 tohoto rozsudku již bylo připomenuto, že v rámci přezkumu legality ustanovení unijního práva ve vztahu k zásadě rovného zacházení a s ohledem na širokou posuzovací pravomoc, která je přiznána unijnímu normotvůrci v oblasti služebních pravidel, je třeba ověřit, zda článek 20 přílohy VIII služebního řádu, který pozůstalým manželům/pozůstalým manželkám, kteří/které si vzali/vzaly úředníka po ukončení jeho služby, ukládá minimální dobu trvání manželství v délce pěti let, zatímco v případě manželství uzavřeného s úředníkem, který je dosud v činné službě, trvá tato minimální doba na základě článku 18 této přílohy pouze jeden rok, stanoví svévolné nebo zjevně nepřiměřené rozlišování ve vztahu k cíli obecného zájmu, který byl připomenut v předchozím bodě tohoto rozsudku.
- 153 Soudní dvůr již rozhodl, že podmínka minimální doby jednoho roku, která je stanovena v článku 17 přílohy VIII služebního řádu, není diskriminační ani zjevně nepřiměřená ve vztahu k tomuto cíli, a tato analýza platí obdobně i pro podmínku minimální doby v délce jednoho roku, která je stanovena v článku 18 přílohy VIII služebního řádu (obdobně viz rozsudek ze dne 19. prosince 2019, HK v. Komise, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, bod 90).
- 154 Jak Komise, podporovaná Radou a Parlamentem, v podstatě uvedla ve svém písemném vyjádření a na jednání před Tribunálem, nejeví se být svévolné nebo zjevně nepřiměřené, aby byla v článku 20 přílohy VIII služebního řádu požadována delší minimální doba trvání manželství, než jakou stanoví článek 18 této přílohy. V případě uvedeném v tomto článku 20, který se vyznačuje okolností, že manželství je uzavřeno po ukončení služby úředníka, může být totiž sklon ke zneužívajícímu či podvodnému jednání umocněn tím, že úmrtí úředníka je ve značné míře předvídatelné a v krátké době možné vzhledem k tomu, že toto ukončení služby bývá důsledkem odchodu úředníka do důchodu ve smyslu článku 52 služebního řádu, jak tomu bylo i v projednávaném případě.
- 155 Za těchto okolností je třeba se domnívat, že unijní normotvůrce s ohledem na širokou posuzovací pravomoc, která mu náleží, nezavedl svévolné ani zjevně nepřiměřené rozlišování, když s cílem předcházet zneužívajícímu či podvodnému jednání stanovil v článku 20 přílohy VIII služebního řádu minimální dobu trvání manželství v délce pěti let, zatímco v situacích upravených v článku 18 této přílohy trvá tato doba pouze jeden rok.
- 156 Z výše uvedeného vyplývá, že aniž je nutné přezkoumat cíl týkající se ochrany finančních zájmů Unie, který nadnesla Komise na jednání před Tribunálem, je rozdílné zacházení zavedené v článku 20 přílohy VIII služebního řádu v souladu s článkem 20 Listiny.

- 157 První žalobní důvod, vycházející z námitky protiprávnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu, musí být tedy zamítnut.

Ke druhému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z nesprávného výkladu článku 27 přílohy VIII služebního řádu a z námitky protiprávnosti tohoto ustanovení

- 158 VW prostřednictvím druhého žalobního důvodu vzneseného ve věci T-243/18 tvrdí, že se Komise dopustila nesprávného právního posouzení při výkladu článku 27 přílohy VIII služebního řádu, neboť toto ustanovení může být podle mínění VW vykládáno pouze v tom smyslu, že se týká situace, kdy je manželství uzavřeno po rozvodu mezi jinými osobami. Podpůrně se VW dovolává protiprávnosti tohoto ustanovení vzhledem k tomu, že toto ustanovení je podle ní v rozporu se zásadou rovného zacházení, která je zakotvena v článku 20 Listiny, a se zásadou proporcionality, která je zakotvena v článku 52 Listiny.
- 159 Komise, podporovaná Parlamentem a Radou, tento argument zpochybňuje, přičemž se odkazuje zejména na jasné znění článku 27 přílohy VIII služebního řádu. Ve své žalobní odpovědi se Komise dovolávala nepřipustnosti druhého žalobního důvodu a ve své duplice prohlásila, že u primárně uplatněné části tohoto žalobního důvodu bere tuto námitku nepřipustnosti zpět a u podpůrně uplatněné části tohoto žalobního důvodu ji zachovává. V posledně jmenovaném ohledu uvádí zejména, že námitka protiprávnosti článku 27 přílohy VIII služebního řádu je nepřipustná z důvodu nejasnosti žaloby, co se týče této části druhého žalobního důvodu.
- 160 Pokud jde zaprvé o nesprávné právní posouzení, jehož se Komise údajně dopustila při výkladu článku 27 přílohy VIII služebního řádu, je třeba uvést, což činí důrazně i Komise ve své žalobní odpovědi, že tento článek vzhledem ke svému jasnému znění upravuje výlučně nárok na pozůstalostní důchod, jež náleží rozvedenému manželovi/rozvedené manželce úředníka nebo bývalého úředníka. Aniž je nutné podat výklad pojmu „uzavře nové manželství“, který je uveden ve třetím pododstavci tohoto článku, je nesporné, že VW byla ke dni úmrtí jejího manžela vdaná, nikoli rozvedená manželka bývalého úředníka, takže, pokud jde o její nárok na pozůstalostní důchod, nespádala do působnosti článku 27 přílohy VIII služebního řádu, nýbrž pouze do působnosti článku 20 této přílohy. Jak vyplývá ze zamítnutí prvního žalobního důvodu, není tento článek stížen protiprávností a jako takový tedy neupírá pozůstalým manželům/pozůstalým manželkám, kteří/ktelé se nacházejí ve stejné situaci jako VW, nárok na pozůstalostní důchod, splňují-li podmínky, které jsou v tomto článku 20 stanoveny.
- 161 Co se zadruhé týče námitky protiprávnosti článku 27 přílohy VIII služebního řádu, je třeba uvést, že z článku 21 statutu Soudního dvora Evropské unie a z článku 76 jednacího řádu Tribunálu vyplývá, že údaje o předmětu sporu obsažené v žalobě podané v prvním stupni musí být dostatečně jasné a přesné pro to, aby umožnily žalovanému připravit svou obranu a unijnímu soudu vykonat svůj přezkum. Zvláště návrhová žádání obsažená v žalobě musí být formulována jasně, aby se předešlo tomu, že unijní soud rozhodne *ultra petita*, nebo opomene rozhodnout o některém z žalobních důvodů (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 3. prosince 2019, WB v. Komise, C-271/19 P, nezveřejněné, EU:C:2019:1037, bod 15 a citovaná judikatura).
- 162 I když jsou v žalobě, kterou podala VW, v rámci druhého žalobního důvodu z formálního hlediska identifikovány dvě části, je třeba konstatovat, že skutečnosti, o nichž se má za to, že jsou předloženy na podporu druhé části tohoto žalobního důvodu, která byla ve vztahu k první části uplatněna podpůrně, jsou příliš stručné na to, aby unijnímu soudu umožnily posoudit jejich případnou opodstatněnost. Název i obsah této části sestávají z obecných úvah neumožňujících

provést její konkrétní přezkum. Tato žaloba neuvádí zvláště žádné vysvětlení důvodů, proč je článek 27 přílohy VIII služebního řádu údajně v rozporu se zásadou rovného zacházení, která je zakotvena v článku 20 Listiny, a zásadou proporcionality, která je zakotvena v článku 52 Listiny.

- 163 Z toho plyne, že pokud jde o druhou část druhého žalobního důvodu, žaloba, kterou podala VW, nesplňuje požadavky vyplývající z čl. 76 písm. d) jednacího řádu Tribunálu, a z tohoto důvodu je nepřípustná.
- 164 S ohledem na výše uvedené úvahy musí být druhý žalobní důvod zamítnut, a tudíž i žaloba, kterou podala VW ve věci T-243/18.

K žalobě ve věci T-315/19

- 165 BT, podporovaná AIACE Internationale, vznesla na podporu své žaloby podané k Tribunálu ve věci T-315/19 dva žalobní důvody. První žalobní důvod vychází z protiprávnosti podmínky minimální doby trvání manželství v délce pěti let, která je stanovena v článku 20 přílohy VIII služebního řádu, a druhý žalobní důvod vychází z porušení článku 1d služebního řádu.
- 166 Komise, podporovaná Parlamentem a Radou, tento argument zpochybňuje.
- 167 Nejprve je třeba uvést, že všechny úvahy, jimiž se BT řídila ve své žalobě podané k Tribunálu, vycházejí v podstatě z porušení zásad rovného zacházení a zákazu diskriminace na základě věku, a to na základě článku 20 přílohy VIII služebního řádu, vykládaného ve spojení s článkem 18 této přílohy. Přestože BT ve své žalobě formálně uvádí dva žalobní důvody, uplatňuje pouze jeden žalobní důvod vycházející z protiprávnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu ve vztahu k těmto zásadám.
- 168 Kromě toho je třeba uvést, že BT ve své replice i následně na jednání před Tribunálem upřesnila, že poukazuje rovněž na porušení povinnosti péče, která je zakotvena v čl. 1d odst. 6 služebního řádu. Je pravda, že v žalobě je zmíněno pouze porušení článku 1d, takže by se mohlo mít za to, že BT odkazuje implicitně na odstavec 6 tohoto článku služebního řádu. Z argumentů, které vznesla BT ve své žalobě podané k Tribunálu, však nevyplývá, že by měla v úmyslu vytýkat jakékoli porušení povinnosti péče, neboť její argumenty se soustředí pouze na porušení zásad rovného zacházení a zákazu diskriminace na základě věku. V tomto ohledu je dále třeba zdůraznit, že Komise ve své žalobní odpovědi nechápala druhý žalobní důvod v tom smyslu, že by se týkal porušení povinnosti péče.
- 169 Ve světle judikatury připomenuté v bodě 161 tohoto rozsudku a s ohledem na skutečnost, že Komise se na jednání před Tribunálem dovolávala nepřípustnosti žalobního důvodu vycházejícího z povinnosti péče, je tedy třeba mít za to, že stejně jako první žalobní důvod nemůže být ani druhý žalobní důvod uvedený v bodě 165 tohoto rozsudku chápán v tom smyslu, že zahrnuje i porušení povinnosti péče, která je uvedena v čl. 1d odst. 6 služebního řádu.
- 170 Ve světle těchto úvodních úvah musí tedy být jediný žalobní důvod, vycházející z protiprávnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu, přezkoumán s ohledem na zásady rovného zacházení a zákazu diskriminace na základě věku.

- 171 Co se v tomto ohledu na prvním místě týče námitky protiprávnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu, která vychází z porušení zásady rovného zacházení zakotvené v článku 20 Listiny a připomenuté v článku 1d služebního řádu, je třeba odkázat na body 139 až 156 tohoto rozsudku a z týchž důvodů zamítnout první část jediného žalobního důvodu.
- 172 Co se na druhém místě týče námitky protiprávnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu, která vychází z porušení zásady zákazu diskriminace na základě věku zakotvené v čl. 21 odst. 1 Listiny a připomenuté v článku 1d služebního řádu, je třeba zaprvé připomenout, že jak bylo uvedeno v bodě 146 tohoto rozsudku, jsou situace uvedené v člancích 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu srovnatelné.
- 173 Zadruhé je třeba uvést, že unijní normotvůrce tím, že v těchto člancích 18 a 20 stanovil různé minimální doby trvání manželství, zavedl tím rozdílné zacházení nepřímo založené na věku.
- 174 Jak bylo konstatováno v bodech 99 a 154 tohoto rozsudku, situace upravené v ustanoveních článků 18 a 20 přílohy VIII služebního řádu se totiž jednak liší z pohledu data uzavření manželství ve vztahu k tomu, zda úředník ukončil službu ve smyslu článku 47 služebního řádu, a jednak k takovému ukončení služby v zásadě dochází v důsledku odchodu do důchodu, ve smyslu článku 52 služebního řádu, jak v podstatě vyplývá ze shodných argumentů vznesených účastníky řízení. S ohledem na skutečnost, že zmíněný článek 52, je-li chápán ve smyslu svého nejširšího možného použití, stanoví, že k odchodu úředníků do starobního důchodu ve smyslu článku 20 přílohy VIII služebního řádu může dojít, jak zdůrazňuje BT ve své replice před Tribunálem, mezi 58. a 70. rokem, je třeba konstatovat, že bývalí úředníci spadající do působnosti tohoto článku 20 uzavírají zpravidla manželství ve vyšším věku než bývalí úředníci spadající do působnosti článku 18 přílohy VIII služebního řádu.
- 175 Z toho plyne, že článek 20 přílohy VIII služebního řádu, vykládaný ve spojení s článkem 18 této přílohy, zavádí nerovné zacházení nepřímo založené na věku úředníka, přičemž je třeba upřesnit, že okolnost, že článek 52 služebního řádu umožňuje úředníkům odcházet do důchodu a pobírat starobní důchod ve věkovém rozmezí dosahujícím v krajních případech délky 12 let, nepostačuje k tomu, aby vyloučila, že je toto rozdílné zacházení skutečně založeno na věku (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. dubna 2020, *Comune di Gesturi*, C-670/18, EU:C:2020:272, body 26 až 28).
- 176 Zatřetí je třeba odkázat na body 148 až 154 tohoto rozsudku, aniž je nutné přezkoumat cíl týkající se ochrany finančních zájmů Unie, který vznesla Komise ve své duplice před Tribunálem, je třeba z týchž důvodů učinit závěr, že rozdílné zacházení nepřímo založené na věku, které je zavedeno článkem 20 přílohy VIII služebního řádu, je v souladu se zásadou zákazu diskriminace na základě věku, která je zakotvena v čl. 21 odst. 1 Listiny a připomenuta v článku 1d služebního řádu.
- 177 Druhá část jediného žalobního důvodu, vycházející z protiprávnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu ve vztahu k zásadě zákazu diskriminace na základě věku, musí být tedy zamítnuta.
- 178 S ohledem na výše uvedené úvahy musí být zamítnut jediný žalobní důvod vycházející z protiprávnosti článku 20 přílohy VIII služebního řádu, a tudíž i žaloba, kterou podala BT ve věci T-315/19.

K žalobě ve věci T-442/17 RENV

- 179 Nejprve je třeba připomenout, že Soudní dvůr může vydat konečné rozhodnutí ve věci pouze v mezích sporu, který mu byl předložen (rozsudek ze dne 23. listopadu 2021, Rada v. Hamás, C-833/19 P, EU:C:2021:950, bod 78 a citovaná judikatura).
- 180 RN vznesla na podporu své žaloby podané k Tribunálu ve věci T-442/17 RENV tři žalobní důvody. Vzhledem k tomu, že první a třetí žalobní důvod zamítl Tribunál ve třetím napadeném rozsudku a že RN v rámci vedlejšího kasačního opravného prostředku nezpochybnila opodstatněnost těch částí třetího napadeného rozsudku, které se zabývaly těmito dvěma žalobními důvody, zrušení uvedeného rozsudku Soudním dvorem jej nezpochybňuje v rozsahu, v němž Tribunál tyto žalobní důvody zamítl. RN totiž mohla podat vedlejší kasační opravný prostředek zpochybňující skutečnost, že Tribunál zamítl první a třetí žalobní důvod, jež byly vzneseny v prvním stupni, neboť čl. 178 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora stanoví, že návrhové žádání ve vedleším kasačním opravném prostředku musí směřovat k úplnému nebo částečnému zrušení rozhodnutí Tribunálu, aniž omezuje rozsah těchto návrhových žádání na rozhodnutí Tribunálu, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí, a to na rozdíl od čl. 169 odst. 1 tohoto jednacího řádu, který se týká návrhových žádání v kasačním opravném prostředku. Vzhledem k tomu, že takový vedlejší kasační opravný prostředek podán nebyl, zakládá tedy třetí napadený rozsudek překážku věci rozsouzené v rozsahu, v němž Tribunál zamítl první a třetí žalobní důvod (obdobně viz rozsudek ze dne 23. listopadu 2021, Rada v. Hamás, C-833/19 P, EU:C:2021:950, body 81 a 82 a citovaná judikatura).
- 181 Z toho plyne, že v rámci žaloby ve věci T-442/17 RENV musí Soudní dvůr rozhodnout pouze o druhém žalobním důvodu, který vznesla RN před Tribunálem. V tomto ohledu je třeba uvést, že Komise zpochybnila před Tribunálem přípustnost tohoto žalobního důvodu. Tuto námitku nepřípustnosti je však třeba zamítnout z týchž důvodů, které uvedl Tribunál v bodech 62 a 63 třetího napadeného rozsudku a které Komise ostatně ve svém kasačním opravném prostředku nezpochybnila.
- 182 Ve světle těchto úvodních úvah je třeba uvést, že RN prostřednictvím svého druhého žalobního důvodu tvrdí, že článek 20 přílohy VIII služebního řádu, vykládaný ve spojení s článkem 18 této přílohy, je protiprávní v rozsahu, v němž je v rozporu se zásadou rovného zacházení zakotvenou v článku 20 Listiny a zásadou zákazu diskriminace na základě věku zakotvenou v čl. 21 odst. 1 Listiny, jež jsou připomenuty v článku 1d služebního řádu, jakož i se zásadou proporcionality.
- 183 Komise, podporovaná Parlamentem, tuto argumentaci zpochybňuje.
- 184 V tomto ohledu je třeba odkázat na body 171 až 176 tohoto rozsudku a z týchž důvodů zamítnout druhý žalobní důvod, a tudíž i žalobu, kterou podala RN ve věci T-442/17 RENV.

K nákladům řízení

- 185 Podle čl. 184 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora platí, že je-li kasační opravný prostředek opodstatněný a Soudní dvůr vydá sám konečné rozhodnutí ve věci, rozhodne o nákladech řízení.

- 186 Podle čl. 138 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě čl. 184 odst. 1 téhož jednacího řádu, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.
- 187 Vzhledem k tomu, že Komise, jakož i Rada požadovaly náhradu nákladů řízení a VW neměla po vyhovění kasačním opravným prostředkům ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit, že ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené těmito dvěma orgány jak v prvním stupni ve věci T-243/18, tak v projednávaných kasačních opravných prostředcích ve věcech C-116/21 P a C-139/21 P.
- 188 Vzhledem k tomu, že Komise, jakož i Rada požadovaly náhradu nákladů řízení a BT neměla po vyhovění kasačním opravným prostředkům ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit, že ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené těmito dvěma orgány jak v prvním stupni ve věci T-315/19, tak v projednávaných kasačních opravných prostředcích ve věcech C-117/21 P a C-138/21 P.
- 189 Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a RN neměla po vyhovění kasačnímu opravnému prostředku ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit, že ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Komisí jak v prvním stupni ve věcech F-104/15 a T-442/17 RENV, tak v projednávaných kasačních opravných prostředcích ve věci C-118/21 P. Vzhledem k tomu, že ve věci T-695/16 P Komise naopak nepožadovala, aby byla RN uložena náhrada nákladů řízení, oba tito účastníci ponесou v této věci pouze vlastní náklady řízení.
- 190 Článek 184 odst. 4 jednacího řádu Soudního dvora stanoví, že nepodal-li kasační opravný prostředek sám vedlejší účastník řízení v prvním stupni, může mu být uložena náhrada nákladů řízení o kasačním opravném prostředku jen tehdy, účastnil-li se písemné nebo ústní části řízení před Soudním dvorem. Pokud se řízení účastní, může Soudní dvůr rozhodnout, že tento účastník řízení nese vlastní náklady řízení.
- 191 Parlament a AIACE Internationale jakožto vedlejší účastníci řízení v prvním stupni, kteří se účastnili řízení před Soudním dvorem, ponесou v souladu s těmito ustanoveními vlastní náklady řízení ve všech věcech, do nichž vstoupili jako vedlejší účastníci v prvním stupni a v řízeních o kasačním opravném prostředku, a to v případě Parlamentu včetně věcí F-104/15 a T-695/16 P.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

- 1) **Rozsudky Tribunálu Evropské unie ze dne 16. prosince 2020, VW v. Komise (T-243/18, nezveřejněný, EU:T:2020:619), ze dne 16. prosince 2020, BT v. Komise (T-315/19, nezveřejněný, EU:T:2020:622), a ze dne 16. prosince 2020, RN v. Komise (T-442/17 RENV, EU:T:2020:618), se zrušují.**
- 2) **Žaloby VW ve věci T-243/18, BT ve věci T-315/19 a RN ve věci T-442/17 RENV se zamítají.**
- 3) **VW ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Evropskou komisí a Radou Evropské unie jak ve věci T-243/18, tak ve věcech C-116/21 P a C-139/21 P.**
- 4) **BT ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Evropskou komisí a Radou Evropské unie jak ve věci T-315/19, tak ve věcech C-117/21 P a C-138/21 P.**

- 5) **RN ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Evropskou komisí a Radou Evropské unie jak ve věcech F-104/15 et T-442/17 RENV, tak ve věci C-118/21 P.**
- 6) **Evropská komise a RN ponесou vlastní náklady řízení ve věci T-695/16 P.**
- 7) **Evropský parlament a Association internationale des anciens de l'Union européenne (AIACE Internationale) ponесou vlastní náklady řízení ve všech věcech, do nichž vstoupili jako vedlejší účastníci v prvním stupni a v řízeních o kasačním opravném prostředku, a to v případě Evropského parlamentu včetně věcí F-104/15 a T-695/16 P.**

Podpisy